ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV BRATISLAVA

VZDELÁVACÍ PROGRAM
PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM
PRE SKUPINU TROJROČNÝCH
UČEBNÝCH ODBOROV ODBORNÝCH UČILÍŠŤ

27 TECHNICKÁ CHÉMIA SILIKÁTOV

NIŽŠIE STREDNÉ ODBORNÉ VZDELÁVANIE

2016

Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím, pre skupinu učebných odborov odborných učilíšť 27 Technická chémia silikátov, stupeň vzdelania nižšie stredné odborné vzdelanie bol vypracovaný na základe Vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím pre skupinu odborov odborných učilíšť 27 Technická chémia silikátov, ktorý ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky pod číslom CD-2008-18550/39582-1:914 dňa 26. mája 2009 a Štátneho vzdelávacieho programu pre odborné vzdelávanie a prípravu, skupina študijných a učebných odborov, 27 Technická chémia silikátov, ktorý schválilo Ministerstvo školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 15. januára 2013 pod číslom 2013-762/1872:18-925 s účinnosťou od 1. septembra 2013 začínajúc prvým ročníkom.[1]

[1] Vzdelávací program, kapitolu odborné vzdelávanie modifikovali podľa potrieb žiakov s mentálnym postihnutím pedagogickí zamestnanci Spojenej školy internátnej v Trebišove. Vzdelávací program upravil a koordinoval Štátny pedagogický ústav v Bratislave, oddelenie pre špeciálnu pedagogiku a inklúziu.

Obsah

1 ÚVOD DO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM 5

1.1 Záznamy o platnosti a revidovaní vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím 5

2 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA 5

3 ZÁKLADNÉ PODMIENKY NA REALIZÁCIU VZDELÁVACIEHO PROGRAMU PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM 6

3.1 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie 6

3.2 Formy praktického vyučovania 6

3.3 Spôsob a podmienky priebehu a ukončovania vzdelávania v odborných učilištiach, vydávanie dokladu o získanom vzdelaní 6

3.4 Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie 7

3.5 Podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní 8

4 CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACIEHO PROGRAMU PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM 9

4.1 Popis vzdelávacieho programu 9

4.2 Základné údaje 10

4.3 Zdravotné požiadavky na uchádzača 10

5 PROFIL ABSOLVENTA 11

5.1 Celková charakteristika absolventa 11

5.2 Kľúčové kompetencie 11

5.3 Všeobecné kompetencie 13

5.4 Odborné kompetencie 13

6 RÁMCOVÉ UČEBNÉ PLÁNY 15

6.1 Rámcový učebný plán pre 3-ročné učebné odbory odborných učilíšť 15

6.2 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 3-ročné učebné odbory odborných učilíšť (bez prípravného ročníka) 16

6.3 Rámcový učebný plán pre 3 – ročné učebné odbory odborných učilíšť s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny 18

6.4 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 3 - ročné učebné odbory odborných učilíšť s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny 19

6.5 Rámcový učebný plán pre prípravný ročník odborných učilíšť 21

6.6 Poznámky k rámcovému učebnému plánu prípravného ročníka odborných učilíšť .. 22

6.7 Rámcový učebný plán pre prípravný ročník odborných učilíšť s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny 23

6.8 Poznámky k rámcovému učebnému plánu prípravného ročníka odborných učilíšť s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny ... 24
7 VZDELÁVACIE OBLASTI ... 25
7.1 VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE ... 25
7.1.1 Jazyk a komunikácia ... 26
7.1.2 Človek a hodnoty ... 29
7.1.3 Človek a spoločnosť ... 31
7.1.4 Matematika a práca s informáciami ... 32
7.1.5 Zdravie a pohyb ... 33
7.1.6 Účelové kurzy ... 35
7.1.6.1 Kurz na ochranu života a zdravia ... 35
7.1.6.2 Kurz pohybových aktivít v prírode ... 37
7.2 ODBORNÉ VZDELÁVANIE ... 38
7.2.1 Teoretické vzdelávanie ... 39
7.2.2 Praktická príprava ... 39
7.2.3 Špecifické ciele a obsah učiva pre učebný odbor ... 40
Keramická výroba – výrobky sanitnej keramiky ... 40
Ekonomické vzdelávanie ... 42
Príloha 1: Odporúčané zásady pre tvorbu školského vzdelávacieho programu ... 44
Príloha 2: Obsah všeobecnovzdelávacích predmetov ... 45
Slovenský jazyk a literatúra ... 45
Slovenský jazyk a slovenská literatúra ... 49
Maďarský jazyk a literatúra ... 52
Etická výchova ... 56
Občianska náuka ... 57
Matematika ... 61
Telesná a športová výchova ... 63

1 ÚVOD DO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

Odborné vzdelávanie a príprava žiakov s mentálnym postihnutím smeruje k získaniu kľúčových, všeobecných a odborných kompetencií, ku komplexnejším a prakticky zameraným vedomostiam a zručnostiam, ktoré umožnia absolventom odborných učilíšť lepšie uplatnenie sa na trhu práce, od čoho sa odvíja aj možnosť žiakov plnohodnotne sa zaradiť do spoločenského života.

1.1 Záznamy o platnosti a revidovaní vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím

Vzdelávací program nižšieho stredného odborného vzdelania

Platnosť VP Dátum	Revidovanie VP Dátum	Záznam o inovácii, zmenách, úpravách, ap.

2 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Cieľom výchovy a vzdelávania v odbornom učilišti je umožniť žiakovi v súlade so školským zákonom

a) získať primerané kompetencie, a to najmä v oblasti komunikačných schopností, ústnych a písomných spôsobilostí, využívania informačno-komunikačných technológií, komunikácie v štátnom jazyku, materinskom jazyku a matematickej gramotnosti, získať tiež primerané sociálne, občianske a kultúrne kompetencie,
b) rozvíjať manuálne zručnosti, adekvátne tvorivé schopnosti a aktuálne poznatky potrebné na výkon povolania na trhu práce,
c) posilňovať úctu k človeku, ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu, ktorého je občanom, k štátnemu jazyku, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre,
d) získať a posilňovať úctu k ľudským právam a základným slobodám a zásadám ustanoveným v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

e) pripraviť sa na zodpovedný plnohodnotný život v slobodnej spoločnosti v duchu porozumenia a znášanlivosti, rovnosti muža a ženy, priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami a náboženskej tolerancie,
f) naučiť sa kultivovať svoju osobnosť a celoživotne sa vzdelávať, pracovať v skupine a preberať na seba zodpovednosť,
g) naučiť sa kontrolovať a regulovať svoje správanie, starať sa a chrániť svoje zdravie vrátane zdravej výživy a životné prostredie a rešpektovať všeľudské etické hodnoty,
h) získať všetky informácie o právach dieťaťa a spôsobilosť na ich uplatňovanie.

3 ZÁKLADNÉ PODMIENKY NA REALIZÁCIU VZDELÁVACIEHO PROGRAMU PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

Pre vzdelávanie v súlade s týmto vzdelávacím programom je nevyhnutné vytvárať vhodné realizačné podmienky. Podkladom na ich stanovenie sú základné požiadavky všeobecne záväzných právnych predpisov, materiálno-technické a priestorové zabezpečenie škôl vyplývajúce z cieľov a obsahu vzdelávania v danom odbore vzdelávania. Iba ucelený, vzájomne sa podmieňujúci komplex požiadaviek umožní vytvoriť optimálne vzdelávacie prostredie.

3.1 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Organizácia výchovy a vzdelávania v teoretickom a praktickom vyučovaní sa uskutočňuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Pre realizáciu vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím platí školský zákon a príslušné vykonávacie predpisy.

Výchova a vzdelávanie sa v odborných učilištiach organizuje dennou formou štúdia alebo formou individuálneho vzdelávania (podľa individuálneho vzdelávacieho programu alebo podľa individuálneho učebného plánu).

Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov v odborných učilištiach sú exkurzie a kurzy, ktoré sú uvedené v učebnom pláne školského vzdelávacieho programu; súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov v odborných učilištiach môže byť aj školský výlet.

3.2 Formy praktického vyučovania

Praktické vyučovanie je neoddeliteľnou súčasťou odborného vzdelávania a prípravy v odborných učilištiach.
Formami praktického vyučovania pre skupinu odborov 27 Technická chémia silikátov pre nižšie stredné odborné vzdelanie je odborný výcvik a praktické cvičenia.

3.3 Spôsob a podmienky priebehu a ukončovania vzdelávania v odborných učilištiach, vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

Úspešným absolvovaním školského vzdelávacieho programu, ktorý vychádza z tohto vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím, môže žiak s mentálnym postihnutím alebo žiak s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným zdravotným postihnutím získať nižšie stredné odborné vzdelanie, ktoré sa podľa stupňa zvládnutia

príslušných kritérií výkonov a posudzovania kvalifikácie na výkon pracovných činností člení na:

a) zaškolenie; dokladom o získanom vzdelaní je vysvedčenie a osvedčenie o zaškolení,
b) zaučenie; dokladom o získanom vzdelaní je vysvedčenie a osvedčenie o zaučení,
c) vyučenie; dokladom o získanom vzdelaní a odbornej kvalifikácii je vysvedčenie o záverečnej skúške a výučný list.

Žiak s mentálnym postihnutím, ktorý absolvoval 1-ročnú základnú odbornú prípravu v reedukačnom centre na úrovni nižšieho stredného odborného vzdelania, získava osvedčenie o absolvovaní časti vzdelávacieho programu. Absolvent môže vstúpiť priamo na trh práce ako pracovná sila s minimálnou odbornou kvalifikáciou alebo pokračovať v ďalšom štúdiu a získať osvedčenie o zaškolení, osvedčenie o zaučení, prípadne vysvedčenie o záverečnej skúške a výučný list v danom odbore.

3.4 Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie

Vo vzdelávacom programe sú vo všeobecnej rovine vymedzené základné podmienky na realizáciu školského vzdelávacieho programu (ŠkVP) a je úlohou školy, aby tieto podmienky nielen akceptovala, ale ich podrobnejšie konkretizovala vo vlastnom ŠkVP podľa potrieb a požiadaviek konkrétneho učebného odboru, aktuálnych cieľov a reálnych možností.

Všeobecné požiadavky a podmienky, podľa ktorých sa bude poskytovať tento vzdelávací program, sú nasledovné:

Základné priestorové podmienky

a) Zabezpečenie prevádzky školy

1. Školský manažment:
   kancelária riaditeľa, kancelárie pre zástupcov riaditeľa školy
   kancelária pre ekonomický úsek
   príručný sklad s odkladacím priestorom
   sociálne zariadenie
   zasadačka

2. Pedagogickí zamestnanci školy:
   Zborovňa pre rokovania pedagogickej rady, kabinety pre učiteľov

3. Nepedagogickí zamestnanci školy:
   kancelárie pre sekretariát a nepedagogických zamestnancov, sklad s odkladacím priestorom, archív

4. Hygienické priestory, sociálne zariadenia, šatne

5. Priestory učebných pomôcok a didaktickej techniky

6.Knižnica

b) Makrointeriéry

1. Školská budova
2. Školský dvor
3. Školská jedáleň alebo výdajná školská jedáleň

c) Vyučovacie interiéry

1. Klasické triedy - učebne pre teoretické vyučovanie
2. Odborné triedy- učebne pre vyučovanie teoretických odborných predmetov
3. Telocvičňa
4. Učebne praktického vyučovania
5. Školské dielne
6. Skladové priestory

d) Vyučovacie exteriéry

1. Školské ihrisko

3.5 Podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Výchova k bezpečnosti a ochrane zdravia, hygiene práce a ochrana pred požiarom je neoddeliteľnou súčasťou teoretického a praktického vyučovania. V priestoroch určených na vyučovanie žiakov je potrebné utvoriť podľa všeobecne záväzných právnych predpisov podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a hygieny práce. Je nevyhnutné preukázateľne poučiť žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a dodržiavanie týchto predpisov vyžadovať.

V priestoroch určených na praktické vyučovanie je potrebné podľa platných technických predpisov vytvoriť podmienky na bezpečnú prácu, dôkladne a jasne oboznámiť žiakov s predpismi o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, s hygienickými predpismi, s technickými predpismi a technickými normami, s predpísanými technologickými postupmi, s pravidlami bezpečnej obsluhy technických zariadení, používaním ochranných prostriedkov a dodržiavanie týchto predpisov kontrolovať a vyžadovať.

Ak práca vyžaduje priamy dozor, musí osoba poverená priamym dozorom obsiahnuť všetky pracovné miesta žiakov tak, aby mohla pri ohrození zdravia žiaka bezprostredne zasiahnuť. Žiaci majú zakázané vykonávať práce so zvýšeným nebezpečenstvom.

4 CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACIEHO PROGRAMU PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

4.1 Popis vzdelávacieho programu

Vzdelávací program je určený pre žiakov s mentálnym postihnutím alebo žiakov s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným zdravotným postihnutím, ktorí ukončili vzdelávanie v poslednom ročníku základnej školy alebo ukončili povinnú školskú dochádzku. Cieľom vzdelávacieho programu na tomto stupni vzdelania je zaškolenie, zaučenie alebo vyučenie v odbore keramická výroba – výrobky sanitnej keramiky.

Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím v odbornom učilišti vytvára predpoklady pre získanie všeobecných a odborných vedomostí a kompetencií potrebných pre výkon jednoduchých činností v danom odbore vzdelania.

Cieľom všeobecného vzdelávania je rozšíriť základné všeobecné vedomosti žiakov. Vzdelávací program zahŕňa základné teoretické poznatky a ich aplikáciu v praktických činnostiach. Obsahová náplň vzdelávacieho programu je zameraná na prípravu budúcej pracovnej sily, schopnej vykonávať samostatne alebo pod dozorom, jednoduché a pomocné pracovné činnosti. Táto oblasť vzdelávania je zameraná na uplatnenie tvorivosti, rozvíjanie schopnosti žiakov správne sa vyjadrovať v materinskom jazyku a ovládanie základov učiva z matematiky. Vzdelávací program sprístupňuje žiakom základné princípy etickej/náboženskej výchovy, základné vedomosti o zdravom spôsobe života a vývoji ľudskej spoločnosti.

Tieto všeobecné vzdelávacie ciele sú vo vzdelávacom programe rozpracované ako kompetencie absolventa, obsahy vzdelávacích oblastí a im zodpovedajúce čiastkové kompetencie.

Cieľom učebného odboru, ktorý je súčasťou odborov 27 Technická chémia silikátov je vzdelávanie a výchova pracovníkov pre oblasť výrobkov sanitnej keramiky. Cieľom vzdelávacieho programu je pripraviť pracovníkov, ktorí majú uplatnenie na výkon prác a činností vo všetkých oblastiach sklárskej a keramickej výroby.

Odborné vzdelávanie tohto učebného odboru vytvára predpoklady pre získanie kompetencií potrebných pre uplatnenie v rôznych okruhoch pracovnej činnosti. Rozhodujúci význam pre odbornú prípravu žiakov má praktická príprava, kde žiaci získavajú potrebné zručnosti pre výkon budúceho povolania. Neoddeliteľnou súčasťou odbornej prípravy je aj teoretické vzdelávanie.

Teoretická príprava je realizovaná v triedach a odborných učebniach a jej výsledkom sú poznatky, súvisiace s ich praktickým využitím. Vzdelávací program zahŕňa najzákladnejšie teoretické poznatky a ich aplikáciu v praktických činnostiach sklárskej a keramickej výroby. Sú to základné činnosti vo vlastnej výrobe a v službách, ktoré umožňujú získať vedomosti z oblasti odnášania výrobkov do chladiacej pece, pomocných prác pri ručnom tvarovaní, údržby a manipulácie foriem a ostatného náradia. Príprava je zameraná na zvládnutie prvotnej rafinácie sklárskych výrobkov a obsluhy sklárskych strojov, na prípravu materiálov na opracovanie a zošľachťovanie výrobkov, na dekorovanie a kontrolu, triedenie a balenie výrobkov.

V praktickej príprave sa utvárajú základné odborné zručnosti v odborných činnostiach pod priamym vedením majstrov odbornej výchovy, rozvíjajú a upevňujú sa v samostatnej práci žiakov pod kontrolou majstrov odbornej výchovy.

Odbornú prípravu umocňuje absolvovanie odborných exkurzií a realizácia odborného výcviku na špecializovaných pracoviskách.

Vzdelávací program predstavuje novú koncepciu vzdelávania, obsahu, metód a foriem, stratégie a metód hodnotenia. Absolvent je pripravovaný tak, aby sa u neho vytvorili predpoklady pre všestranný rozvoj osobnosti, aby sa rozvíjali vlastnosti potrebné pre uplatnenie v demokratickej spoločnosti. Získava všeobecné i odborné vzdelanie.

Základným cieľom vzdelávacieho programu je pripraviť absolventa ako všestranne rozvinutú osobnosť.

4.2 Základné údaje

3 – ročné nižšie stredné odborné vzdelanie

Dĺžka štúdia:	3 roky, (4 roky - ak je zriadený aj prípravný ročník)
Forma výchovy a vzdelávania:	Denné štúdium
Poskytnutý stupeň vzdelania:	Nižšie stredné odborné vzdelanie
Vyučovací jazyk:	Štátny jazyk/Jazyk príslušnej národnostnej menšiny
Nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium:	Do odborného učilišťa sa prijíma žiak s mentálnym postihnutím alebo žiak s mentálnym postihnutím v kombinácií s iným zdravotným postihnutím, ktorý ukončil vzdelávanie v poslednom ročníku základnej školy, špeciálnej základnej školy alebo ukončil povinnú školskú dochádzku.
Spôsob ukončenia štúdia:	Záverečná skúška alebo odborné zhodnotenie
Doklad o získanom vzdelaní:	Vysvedčenie a osvedčenie o zaškolení Vysvedčenie a osvedčenie o zaučení Vysvedčenie o záverečnej skúške a výučný list
Možnosti pracovného uplatnenia absolventa:	Odborná príprava pre výkon jednoduchých a pomocných kvalifikovaných prác v keramickej výrobe
Možnosti ďalšieho štúdia:	Ďalšie vzdelávanie a poradenstvo pre dospelých

4.3 Zdravotné požiadavky na uchádzača

Do učebného odboru môžu byť prijatí uchádzači, ktorých zdravotnú spôsobilosť na prihláške potvrdil všeobecný lekár. Uchádzač so zdravotným znevýhodnením pripojí k prihláške vyjadrenie všeobecného lekára o schopnosti študovať zvolený odbor výchovy a vzdelávania.

5 PROFIL ABSOLVENTA

5.1 Celková charakteristika absolventa

Absolventi učebného odboru je schopný uplatniť sa na rôznych pozíciách sklárskej a keramickej výroby, ktoré nevyžadujú stredné odborné vzdelanie.

Absolvent učebného odboru keramická výroba – výrobky sanitnej keramiky je spôsobilý plnohodnotne sa zapojiť do sociálneho, kultúrneho a hospodárskeho života spoločnosti a ako kvalifikovaná pomocná pracovná sila, má predpoklady uplatniť sa na trhu práce. Je schopný vykonávať jednoduché, nenáročné a pomocné práce v celom odvetví sklárskej a keramickej výroby. Štúdium odboru, špeciálne prispôsobeného potrebám žiakov, s mentálnym postihnutím a žiakom s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným zdravotným postihnutím im umožní získať také osobnostné, vedomostné a odborné spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné na to, aby sa stali adaptabilnou a integrovanou súčasťou spoločnosti.

Spôsobilosti v oblasti osobnostného rozvoja charakterizujú absolventa ako človeka s vedomím vlastnej identity, adekvátnym sebavedomím a primerane rozvinutými komunikatívnymi a sociálno-interakčnými schopnosťami, v oblasti práce, sociálneho a osobného života ako iniciatívneho a primerane zodpovedného, schopného kooperovať s inými ľuďmi, prispôsobovať sa meniacim sa spoločenským a pracovným podmienkam a dostatočne motivovaného aktívneho vyhľadávania nových možnosti sebarealizácie. Na to je absolvent vybavený adekvátnymi poznatkami, vedomosťami, zručnosťami.

Po absolvovaní vzdelávacieho programu absolvent disponuje týmito kompetenciami:

5.2 Kľúčové kompetencie

Vzdelávanie vo vzdelávacom programe pre žiakov s mentálnym postihnutím v súlade s cieľmi nižšieho stredného odborného vzdelávania smeruje k tomu, aby žiaci s mentálnym postihnutím získali na tejto úrovni zodpovedajúce schopnosti a zručnosti. Kľúčové kompetencie chápeme ako kombináciu vedomostí, zručností, postojov, hodnotovej orientácie a ďalších charakteristík osobnosti, ktoré každý človek potrebuje na svoje osobné uspokojenie a rozvoj, aktívne občianstvo, spoločenské a sociálne začlenenie, k tomu, aby mohol primerane konať v rôznych pracovných a životných situáciách počas svojho celého života. Kľúčové kompetencie ako špecifické ciele sa v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu prostredníctvom výchovných a vzdelávacích stratégií rozvíjajú, osvojujú a hodnotia buď na úrovni školy, odboru alebo vyučovacieho predmetu.

V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie[2] VP pre žiakov s mentálnym postihnutím vymedzil nasledovné kľúčové kompetencie:

a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Sú to spôsobilosti, ktoré sú základom pre ďalšie získavanie vedomostí, zručností, postojov a hodnotovej orientácie. Patria sem schopnosti nevyhnutné pre cieľavedomé a zodpovedné riadenie a organizovanie svojho osobného, spoločenského a pracovného života Jednotlivci si potrebujú vytvárať svoju osobnú identitu vo vzťahu k životným podmienkam, povolaniu,

[2] *Návrh odporúčania Európskeho parlamentu a Rady o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie. 2006.*

práci a životnému prostrediu, spoločenským normám, sociálnym a ekonomickým inštitúciám, robiť správne rozhodnutia, voľby, opatrenia a postupy. Tieto kompetencie sú veľmi úzko späté s osvojovaním si kultúry myslenia a poznávania.

Absolvent má:

- vyjadriť svoje názory, konania a rozhodnutia,
- vymenovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vyjadriť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby.

b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v štátnom a materinskom jazyku

Sú to schopnosti, ktoré žiak získava za účelom aktívneho zapojenia sa do spoločnosti založenej na vedomostiach, sebazdokonaľovanie a zvyšovanie výkonnosti, vzdelávania a učenia sa počas celého života, aktualizovania a udržovania potrebnej základnej úrovne jazykových schopností, informačných a komunikačných zručností. Od žiaka sa vyžaduje efektívne využívať písaný a hovorený štátny a materinský jazyk, disponovať s čitateľskou a matematickou gramotnosťou, prehodnocovať základné zručnosti a sebatvoriť.

Absolvent má:

- vyjadrovať sa v štátnom, materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť ľahšie matematické príklady a rôzne situácie,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať jednoduché informácie,
- pracovať s elektronickou poštou.

c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Tieto schopnosti sa využívajú pri riadení medziľudských vzťahov, formovaní nových typov spolupráce. Sú to schopnosti, ktoré sa objavujú v náročnejších podmienkach, aj pri riešení problémov ľudí, ktorí sa nevedia zaradiť do spoločenského života. Žiaci musia byť schopní učiť sa, nažívať a pracovať nielen ako jednotlivci, ale v sociálne vyváženej skupine. Sú to teda schopnosti, ktoré na základe získaných vedomostí, sociálnych zručnosti, interkulturálnych kompetencií, postojov a hodnotovej orientácii umožňujú stanoviť jednoduché algoritmy na vyriešenie problémových úloh, javov a situácií a získané poznatky využívať v osobnom živote a povolaní.

Absolvent má:

- prejaviť empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negativitu,
- pozitívne motivovať seba a druhých,
- ovplyvňovať ľudí (prehováranie, presvedčovanie),
- stanoviť priority cieľov,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- diskutovať a pozorne počúvať druhých,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- predkladať vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy

druhých,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom.

5.3 Všeobecné kompetencie

Absolvent má:

- riešiť jednoduché situácie, používať vhodné výrazové prostriedky, vhodne reagovať na vopred nenacvičenú jednoduchú situáciu,
- vhodným jednoduchým spôsobom vyjadrovať svoj úmysel, prezentovať sám seba, podávať a získavať ústne alebo písomne jednoduchú požadovanú informáciu všeobecného charakteru, hovoriť krátko a súvislo na danú tému,
- používať jednoduché postupy a jazykové prostriedky v hovorovom štýle, ovládať základy jednoduchého a nenáročného administratívneho a odborného štýlu,
- pracovať s Pravidlami slovenského pravopisu a inými príručkami za pomoci učiteľa,
- zapojiť sa do spoločenskej praxe a mať prospech zo získavania vedomostí a zručností po celý život,
- primerane ovládať základné schopnosti potrebné na sebapoznávanie a sebaovládanie,
- mať základné schopnosti potrebné pre styk s ľuďmi, ovládať a uplatňovať základy spoločenského správania,
- hodnotiť celospoločenské javy ako je chudoba, gamblerstvo, drogy, terorizmus, globalizácia sveta, novodobé choroby
- riadiť sa všeobecne uznávanými mravnými a právnymi zásadami a normami,
- rozvíjať úroveň svojho právneho vedomia, vedieť ako a kam sa obrátiť pri vymáhaní si svojich práv,
- rozvíjať morálne a vôľové vlastnosti, akými sú kritickosť, húževnatosť, samostatnosť a primerané sebavedomie,
- vytvoriť si pozitívny vzťah ku kultúrnym hodnotám, prírode a životnému prostrediu a podieľať sa na ich ochrane,
- rozumieť základným matematickým pojmom, poznať základné vzťahy medzi nimi a obsah najjednoduchších matematických operácií,
- vyhľadávať, triediť a používať jednoduché matematické informácie potrebné pre bežnú profesnú situáciu,
- ovládať a používať základné jednoduché postupy pri riešení úloh budúcej praxe,
- mať základné poznatky o číslach,
- poznať zásady správnej životosprávy, v zmysle aktívneho zdravia a zdravého životného štýlu,
- uvedomovať si význam telesného a pohybového zdokonaľovania, vnímať krásu pohybu, prostredia, ľudských vzťahov,
- prejavovať zmysel pre fair-play, kolektívnu spoluprácu a vzájomnú pomoc, najmä postihnutým jednotlivcom, či menej pohybovo nadaným, zabrániť úrazu a poskytnúť prvú pomoc pri úraze.

5.4 Odborné kompetencie

a) Požadované vedomosti

Absolvent má:

- charakterizovať základné keramické suroviny a materiály,
- popísať príslušné nástroje, náradie, stroje a zariadenia,
- definovať základnú podstatu výrobného procesu,
- používať výtvarný návrh na realizáciu keramického výrobku,
- definovať sanitačné opatrenia na pracovisku,
- opísať svoje možnosti uplatnenia sa na trhu práce a svojho osobnostného a kariérneho rozvoja,
- opísať základné pravidlá plánovania a hospodárenia s peniazmi,
- definovať zásady hygieny a bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri práci,
- vysvetliť postup pri reklamácii chybného tovaru,
- vysvetliť na príklade postup pri zakladaní remeselnej živnosti.

b) Požadované zručnosti

Absolvent vie:

- pripraviť pracovisko,
- pracovať so surovinami a materiálmi potrebnými v keramickej výrobe,
- voliť správne pracovné postupy,
- používať príslušné nástroje, náradia, stroje a zariadenia,
- zhotoviť keramické výrobky technikami ručného tvarovania,
- zhotoviť keramické výrobky nalievaním do sadrových foriem,
- zdobiť výrobky dekoračnými technikami,
- uskutočňovať práce v expedícii,
- uskutočniť jednoduchú sanitáciu príslušných strojov,
- správne odkladať a ukladať výrobky, nástroje a náradie,
- vykonávať sanitačné opatrenia na pracovisku,
- dodržiavať zásady hygieny, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, protipožiarnej ochrany.

c) Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti

Absolvent sa vyznačuje:

- schopnosťou pracovať samostatne aj v skupine pracovníkov,
- dodržiavaním osobnej hygieny,
- schopnosťou počúvať,
- osvojovaním nových vedomosti a zručnosti,
- schopnosťou adaptovať sa na nové podmienky,
- uplatňovaním sebapoznávania a sebakontroly,
- spoľahlivosťou, presnosťou, sebadisciplínou.

6 RÁMCOVÉ UČEBNÉ PLÁNY

6.1 Rámcový učebný plán pre 3-ročné učebné odbory odborných učilíšť

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe[3]	Celkový počet hodín za štúdium
Všeobecné vzdelávanie	**13**	**416**
Odborné vzdelávanie	**66**	**2112**
Disponibilné hodiny	**11**	**352**
CELKOM	**90**	**2880**

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe	Celkový počet hodín za štúdium
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	**13**	**416**
Jazyk a komunikácia • *slovenský jazyk a literatúra*	3	96
Človek a hodnoty • *etická výchova/náboženská výchova/náboženstvo*	1	32
Človek a spoločnosť • *občianska náuka*	3	96
Matematika a práca s informáciami • *matematika*	3	96
Zdravie a pohyb • *telesná a športová výchova*	3	96
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	**66**	**2112**
Teoretické vzdelávanie	6	192
Praktická príprava	60	1920
Disponibilné hodiny	**11**	**352**
SPOLU	**90**	**2880**
Účelové kurzy/učivo		
Kurz pohybových aktivít v prírode		
Kurz na ochranu života a zdravia		
Účelové cvičenia		
Záverečná skúška		

[3] *Minimálny počet týždenných hodín je 30 (rozpätie 30 – 34hodín)*

6.2 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 3-ročné učebné odbory odborných učilíšť (bez prípravného ročníka)

a) Rámcový učebný plán pre trojročné učebné odbory odborných učilíšť pre žiakov s mentálnym postihnutím vymedzuje proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním (teoretickým a praktickým) a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.

b) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 30 hodín a maximálne 34 hodín, za celé štúdium minimálne 90 hodín, maximálne 102 hodín. Školský rok trvá 40 týždňov, výučba v učebných odboroch sa realizuje v 1. a 2. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 3. ročníku v rozsahu 30 týždňov (do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na športovo-vzdelávacie kurzy atď. a v poslednom ročníku aj na absolvovanie záverečnej skúšky.

c) Hodnotenie a klasifikácia vyučovacích predmetov sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi.

d) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty“ sú vyučovacie predmety etická výchova v alternatíve s náboženskou výchovou. Vyučovacie predmety etická výchova a náboženská výchova sa vyučujú podľa záujmu žiakov v skupinách s počtom žiakov v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

e) Na cirkevných školách je povinnou súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty“ vyučovací predmet náboženstvo (podľa konfesie zriaďovateľa). Vyučovací predmet etická výchova môže škola vyučovať v rámci voliteľných predmetov, z časovej dotácie disponibilných hodín.

f) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a spoločnosť“ je vyučovací predmet občianska náuka.

g) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Matematika a práca s informáciami“ je vyučovací predmet matematika, ktorý sa vyučuje podľa jeho účelu v danom odbore štúdia. Vyučovací predmet informatika môže škola vyučovať v rámci voliteľných predmetov.

h) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ je vyučovací predmet telesná a športová výchova. Vyučovací predmet telesná a športová výchova sa vo všetkých ročníkoch vyučuje spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá, pričom možno utvárať skupiny zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet. Tento predmet možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať ho do viachodinových celkov.

i) Riaditeľ školy po prerokovaní s pedagogickou radou na návrh predmetových komisií rozhodne, ktoré predmety v rámci teoretického vzdelávania a praktickej prípravy možno spájať do viachodinových celkov.

j) Praktická príprava sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Na praktických cvičeniach a odbornom výcviku najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky, sa trieda s viac ako 7 žiakmi delí najviac na dve skupiny s minimálnym počtom 4 žiaci. Ak je v triede so žiakmi s viacnásobným postihnutím viac ako 5 žiakov, trieda sa delí najviac na dve skupiny s minimálnym

počtom 3 žiaci. Počet žiakov na jedného majstra odbornej výchovy sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi.

k) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciáciu štúdia v odbornom učilišti. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny sa môžu využiť na všeobecné vzdelávanie alebo na odborné vzdelávanie.

l) Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov je kurz na ochranu života a zdravia a kurz pohybových aktivít v prírode, ktoré sú uvedené v učebnom pláne školského vzdelávacieho programu. Kurz na ochranu života a zdravia má samostatné tematické celky s týmto obsahom: riešenie mimoriadnych udalostí – civilná ochrana, zdravotná príprava, pobyt a pohyb v prírode, záujmové technické činnosti a športy. Organizuje sa v treťom ročníku štúdia a trvá tri dni po šesť hodín, resp. 5 dní pri realizácii internátnou formou.

   Účelové cvičenia sú súčasťou prierezovej témy Ochrana života a zdravia. Uskutočňuje sa jedno v každom ročníku štúdia, 6 hodín v teréne.

   Kurz pohybových aktivít v prírode sa koná v rozsahu piatich vyučovacích dní, najmenej však v rozsahu 15 vyučovacích hodín. Organizuje sa jeden, v 1. alebo 2. ročníku štúdia.

m) Záverečná skúška sa koná v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

n) Odborné vzdelávanie a príprava žiakov odborných učilíšť sa môže poskytovať aj v systéme duálneho vzdelávania.

6.3 Rámcový učebný plán pre 3 – ročné učebné odbory odborných učilíšť s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe[4]	Celkový počet hodín za štúdium
Všeobecné vzdelávanie	**16**	**512**
Odborné vzdelávanie	**66**	**2112**
Disponibilné hodiny	**8**	**256**
CELKOM	**90**	**2880**

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe	Celkový počet hodín za štúdium
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	**16**	**512**
Jazyk a komunikácia • *slovenský jazyk a slovenská literatúra* • *jazyk národnostnej menšiny a literatúra*	6	192
Človek a hodnoty • *etická výchova/náboženská výchova/náboženstvo*	1	32
Človek a spoločnosť • *občianska náuka*	3	96
Matematika a práca s informáciami • *matematika*	3	96
Zdravie a pohyb • *telesná a športová výchova*	3	96
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	**66**	**2112**
Teoretické vzdelávanie	6	192
Praktická príprava	60	1920
Disponibilné hodiny	**8**	**256**
SPOLU	**90**	**2880**
Účelové kurzy/učivo		
Kurz pohybových aktivít v prírode		
Kurz na ochranu života a zdravia		
Účelové cvičenia		
Záverečná skúška		

[4] *Minimálny počet týždenných hodín je 30 (rozpätie 30 – 34hodín)*

6.4 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 3 - ročné učebné odbory odborných učilíšť s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny

a) Rámcový učebný plán pre trojročné učebné odbory odborných učilíšť pre žiakov s mentálnym postihnutím s vyučovacím jazykom národnostných menšín vymedzuje proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním (teoretickým a praktickým) a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.

b) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 30 hodín a maximálne 34 hodín, za celé štúdium minimálne 90 hodín, maximálne 102 hodín. Školský rok trvá 40 týždňov, výučba v učebných odboroch sa realizuje v 1. a 2. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 3. ročníku v rozsahu 30 týždňov (do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na športovo-vzdelávacie kurzy atď. a v poslednom ročníku aj na absolvovanie záverečnej skúšky.

c) Hodnotenie a klasifikácia vyučovacích predmetov sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi.

d) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Jazyk a komunikácia“ je vyučovací predmet slovenský jazyk a slovenská literatúra a jazyk národnostnej menšiny a literatúra.

e) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty “ sú vyučovacie predmety etická výchova v alternatíve s náboženskou výchovou. Vyučovacie predmety etická výchova a náboženská výchova sa vyučujú podľa záujmu žiakov v skupinách s počtom žiakov v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

f) Na cirkevných školách je povinnou súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty“ vyučovací predmet náboženstvo (podľa konfesie zriaďovateľa). Vyučovací predmet etická výchova môže škola vyučovať v rámci voliteľných predmetov, z časovej dotácie disponibilných hodín.

g) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a spoločnosť“ je vyučovací predmet občianska náuka.

h) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Matematika a práca s informáciami“ je vyučovací predmet matematika, ktorý sa vyučuje podľa jeho účelu v danom odbore štúdia. Vyučovací predmet informatika môže škola vyučovať v rámci voliteľných predmetov.

i) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ je vyučovací predmet telesná a športová výchova. Vyučovací predmet telesná a športová výchova sa vo všetkých ročníkoch vyučuje spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá, pričom možno utvárať skupiny zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet. Tento predmet možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať ho do viachodinových celkov.

j) Riaditeľ školy po prerokovaní s pedagogickou radou na návrh predmetových komisií rozhodne, ktoré predmety v rámci teoretického vzdelávania a praktickej prípravy možno spájať do viachodinových celkov.

k) Praktická príprava sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Na praktických cvičeniach a odbornom výcviku najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky, sa trieda s viac ako 7 žiakmi delí najviac na dve skupiny s minimálnym počtom 4 žiaci. Ak je v triede so žiakmi s viacnásobným postihnutím viac ako 5 žiakov, trieda sa delí najviac na dve skupiny s minimálnym počtom 3 žiaci. Počet žiakov na jedného majstra odbornej výchovy sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi.

l) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciáciu štúdia v odbornom učilišti. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny sa môžu využiť na všeobecné vzdelávanie alebo na odborné vzdelávanie.

m) Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov je kurz na ochranu života a zdravia a kurz pohybových aktivít v prírode, ktoré sú uvedené v učebnom pláne školského vzdelávacieho programu. Kurz na ochranu života a zdravia má samostatné tematické celky s týmto obsahom: riešenie mimoriadnych udalostí – civilná ochrana, zdravotná príprava, pobyt a pohyb v prírode, záujmové technické činnosti a športy. Organizuje sa v treťom ročníku štúdia a trvá tri dni po šesť hodín, resp. 5 dní pri realizácii internátnou formou.

Účelové cvičenia sú súčasťou prierezovej témy Ochrana života a zdravia. Uskutočňuje sa jedno v každom ročníku štúdia, 6 hodín v teréne.

Kurz pohybových aktivít v prírode sa koná v rozsahu piatich vyučovacích dní, najmenej však v rozsahu 15 vyučovacích hodín. Organizuje sa jeden, v 1. alebo 2. ročníku štúdia.

n) Záverečná skúška sa koná v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

o) Odborné vzdelávanie a príprava žiakov odborných učilíšť sa môže poskytovať aj v systéme duálneho vzdelávania.

6.5 Rámcový učebný plán pre prípravný ročník odborných učilíšť

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe[5]	Celkový počet hodín za štúdium
Všeobecné vzdelávanie	**4**	**128**
Odborné vzdelávanie	**22**	**704**
Disponibilné hodiny	**4**	**128**
CELKOM	**30**	**960**

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe	Celkový počet hodín za štúdium
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	**4**	**128**
Jazyk a komunikácia • *slovenský jazyk a literatúra*	1	32
Človek a spoločnosť • *občianska náuka*	1	32
Matematika a práca s informáciami • *matematika*	1	32
Zdravie a pohyb • *telesná a športová výchova*	1	32
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	**22**	**704**
Teoretické vzdelávanie	2	64
Praktická príprava	20	640
Disponibilné hodiny	**4**	**128**
SPOLU	**30**	**960**

[5] *Minimálny počet týždenných hodín je 30 (rozpätie 30 – 32 hodín)*

6.6 Poznámky k rámcovému učebnému plánu prípravného ročníka odborných učilíšť

a) Rámcový učebný plán vymedzuje proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním (teoretickým a praktickým) a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.

b) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 30 hodín a maximálne 32 hodín. Školský rok trvá 40 týždňov, výučba v prípravnom ročníku sa realizuje v rozsahu 33 týždňov (spresnenie počtu hodín bude predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na športovo-vzdelávacie kurzy atď.

c) Hodnotenie a klasifikácia vyučovacích predmetov sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi.

d) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Jazyk a komunikácia“ je vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra.

e) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a spoločnosť“ je vyučovací predmet občianska náuka.

f) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Matematika a práca s informáciami“ je vyučovací predmet matematika, ktorý sa vyučuje podľa jeho účelu v danom odbore štúdia. Vyučovací predmet informatika môže škola vyučovať v rámci voliteľných predmetov.

g) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ je vyučovací predmet telesná a športová výchova. Vyučovací predmet telesná a športová výchova sa vo všetkých ročníkoch vyučuje spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá, pričom možno utvárať skupiny zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet. Tento predmet možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať ho do viachodinových celkov.

h) Praktická príprava sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Na praktických cvičeniach a odbornom výcviku najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky, sa trieda s viac ako 7 žiakmi delí najviac na dve skupiny s minimálnym počtom 4 žiaci. Ak je v triede so žiakmi s viacnásobným postihnutím viac ako 5 žiakov, trieda sa delí najviac na dve skupiny s minimálnym počtom 3 žiaci. Počet žiakov na jedného majstra odbornej výchovy sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi.

i) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciáciu štúdia v odbornom učilišti. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania, podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny sa môžu využiť na všeobecné vzdelávanie alebo na odborné vzdelávanie.

6.7 Rámcový učebný plán pre prípravný ročník odborných učilíšť s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe[6]	Celkový počet hodín za štúdium
Všeobecné vzdelávanie	**5**	**160**
Odborné vzdelávanie	**22**	**704**
Disponibilné hodiny	**3**	**96**
CELKOM	**30**	**960**

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe	Celkový počet hodín za štúdium
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	**5**	**160**
Jazyk a komunikácia • *slovenský jazyk a slovenská literatúra* • *jazyk národnostnej menšiny a literatúra*	2	64
Človek a spoločnosť • *občianska náuka*	1	32
Matematika a práca s informáciami • *matematika*	1	32
Zdravie a pohyb • *telesná a športová výchova*	1	32
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	**22**	**704**
Teoretické vzdelávanie	2	64
Praktická príprava	20	640
Disponibilné hodiny	**3**	**96**
SPOLU	**30**	**960**

[6] *Minimálny počet týždenných hodín je 30 (rozpätie 30 – 32 hodín)*

6.8 Poznámky k rámcovému učebnému plánu prípravného ročníka odborných učilíšť s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny

a) Rámcový učebný plán prípravného ročníka odborných učilíšť s vyučovacím jazykom národnostných menšín vymedzuje proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním (teoretickým a praktickým) a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.

b) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 30 hodín a maximálne 32 hodín. Školský rok trvá 40 týždňov, výučba v prípravnom ročníku sa realizuje v rozsahu 33 týždňov (spresnenie počtu hodín bude predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na športovo-vzdelávacie kurzy atď.

c) Hodnotenie a klasifikácia vyučovacích predmetov sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi.

d) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Jazyk a komunikácia“ je vyučovací predmet slovenský jazyk a slovenská literatúra a jazyk národnostnej menšiny a literatúra.

e) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a spoločnosť“ je vyučovací predmet občianska náuka.

f) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Matematika a práca s informáciami“ je vyučovací predmet matematika, ktorý sa vyučuje podľa jeho účelu v danom odbore štúdia. Vyučovací predmet informatika môže škola vyučovať v rámci voliteľných predmetov.

g) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ je vyučovací predmet telesná a športová výchova. Vyučovací predmet telesná a športová výchova sa vo všetkých ročníkoch vyučuje spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá, pričom možno utvárať skupiny zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet. Tento predmet možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať ho do viachodinových celkov.

h) Praktická príprava sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Na praktických cvičeniach a odbornom výcviku najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky, sa trieda s viac ako 7 žiakmi delí najviac na dve skupiny s minimálnym počtom 4 žiaci. Ak je v triede so žiakmi s viacnásobným postihnutím viac ako 5 žiakov, trieda sa delí najviac na dve skupiny s minimálnym počtom 3 žiaci. Počet žiakov na jedného majstra odbornej výchovy sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi.

i) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciáciu štúdia v odbornom učilišti. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny sa môžu využiť na všeobecné vzdelávanie alebo na odborné vzdelávanie.

7 VZDELÁVACIE OBLASTI

7.1 VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE

Cieľom všeobecného vzdelávania je vytvoriť predpoklady na rozvoj osobnosti v nadväznosti na vedomosti, teoretické a praktické zručnosti získané na predchádzajúcom stupni vzdelania. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím zdôrazňuje také vzdelávanie, ktoré je založené na orientácii životnej adaptability žiakov, na vytváraní ich správnych postojov k životnému prostrediu, k ľuďom a k sebe samým, na kvalite človeka vzhľadom na jeho uplatnenie v demokratickej spoločnosti založenej na humanizme. Pri stanovení cieľov sa akceptuje osobnosť žiaka, jeho orientácia na prípravu na jednoduchú prácu a na život v spoločnosti. Všeobecné vzdelávanie je zamerané na osobný rozvoj žiakov, na ich začleňovanie do života spoločnosti, na formovanie občana a na prípravu na pracovný život. Je integrálnou súčasťou odborného vzdelávania a prípravy, využíva sa nielen ako samostatná oblasť vzdelávania, ale začleňuje sa do obsahu odborného vzdelávania v rámci medzipredmetových vzťahov a aplikačných súvislostí. Cieľom všeobecného vzdelávania je:

Rozvoj ľudskej individuality predpokladá starostlivosť o uchovanie fyzického a psychického zdravia človeka, kultiváciu a podporu sebarealizácie každého jedinca a maximálne uplatnenie jeho schopností.

Sprostredkovanie historicky vzniknutej kultúry spoločnosti prostredníctvom špecifickej techniky, umenia, pracovných zručností, duchovných a morálnych hodnôt. Základným cieľom je uchovanie a rozvíjanie národnej, jazykovej a kultúrnej identity, vzťah k ochrane a k zveľaďovaniu kultúrneho dedičstva.

Výchova k ochrane životného prostredia je predpokladom zabezpečenia zachovania života na zemi a udržateľného rozvoja spoločnosti. Žiaci získavajú sprostredkované poznatky ale zároveň si vytvárajú vzťah k prírode, získavajú schopnosti a motiváciu k aktívnemu utváraniu zdravého životného prostredia, uvedomujú si vzťah medzi jednotlivými zložkami krajiny a človekom. Cieľom vzdelávania je, aby žiaci dokázali získané poznatky aplikovať v praxi.

Posilňovanie súdržnosti spoločnosti vytvára uvedomelý vzťah človeka k iným ľudským spoločenstvám na Zemi, vyrovnáva nerovnosti sociálneho a kultúrneho prostredia, zabezpečuje rovnaký prístup k vzdelaniu. Tieto úlohy sa koncentrujú do výchovy k ľudským právam a multikultúrnej výchove.

Podpora demokracie a občianskej spoločnosti predpokladá občanov uvedomujúcich si vlastnú dôstojnosť a rešpektujúcich práva a slobody ostatných. Školské spoločenstvo je prvým spoločenským prostredím, do ktorého dieťa vstupuje s pomerne uzavretého prostredia rodiny a kde prežíva prvé stretnutia s fungovaním demokracie v školskej komunite.

Výchova k partnerstvu, spolupráci a solidarite v európskej spoločnosti znamená výchovu k životu bez konfliktov a negatívnych postojov, rešpektovanie odlišnosti medzi ľuďmi a kultúrami dnešného prepojeného sveta.

Zvyšovanie konkurencieschopnosti, ekonomiky a prosperity spoločnosti ovplyvňuje nielen kvalifikáciu, pružnosť a prispôsobivosť pracovných síl ale aj schopnosť inovácie a zmeny, rozvíjanie a využívanie nových technológií a úrovní riadenia.

Zvyšovanie zamestnateľnosti si vyžaduje orientovať všeobecné vzdelávanie na zvyšovanie flexibility, adaptability, samostatnosti, zodpovednosti, tvorivosti a iniciatívy človeka. Je to

predovšetkým vzdelávanie na uplatnenie sa v informačnej spoločnosti, na schopnosť práce s modernými informačnými a komunikačnými technológiami, schopnosť vyhľadávať informácie.

Prehľad vzdelávacích oblastí:

1) Jazyk a komunikácia
2) Človek a hodnoty
3) Človek a spoločnosť
3) Matematika a práca s informáciami
4) Zdravie a pohyb

7.1.1 Jazyk a komunikácia

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Základnou charakteristikou vzdelávacej oblasti je sprostredkovať žiakom jazykové a všeobecné kompetencie tak, aby rozvíjali komunikatívnu kompetenciu, ako prostriedok na dorozumievanie a myslenie, na podávanie a výmenu informácií. Štátny vzdelávací program sa usiluje prostredníctvom tejto vzdelávacej oblasti rozvinúť a podporiť sociálne kompetencie žiakov, ich všeobecný kultúrny rozhľad, formovať ich estetické cítenie a celkovú kultiváciu vyjadrovania a správania.

Jazykové vzdelávanie vychováva žiakov k jednoduchému kultivovanému jazykovému prejavu sa podieľa sa na rozvoji ich duševného rozvoja. Vyučovacím predmetom je vyučovací jazyk slovenský a u žiakov národnostných menšín aj jazyk národnostnej menšiny.

Cieľové kompetencie jazykového vzdelávania majú charakter všeobecne formulovaných požiadaviek na vedomosti a zručnosti, ktoré si má žiak osvojiť v priebehu štúdia. Významne sa podieľa na príprave žiakov, na aktívny život v multikultúrnej spoločnosti, vedie žiakov k osvojeniu si praktických rečových zručností jazyka ako nástroja dorozumievania v rôznych situáciách každodenného osobného a pracovného života. Pripravuje ich k účasti v priamej a nepriamej komunikácií vrátane prístupu k informačným zdrojom a rozširuje ich poznatky o svete. Prispieva k formovaniu osobnosti žiakov, rozvíja ich schopnosti učiť sa po celý život, učí ich byť vnímavými ku kultúre, disponovať schopnosťami. Je nevyhnutné využívať aktivizujúce didaktické metódy, organizovať činnosti podporujúce zvýšenú myšlienkovú aktivitu žiakov, vytvárať pre žiakov stratégie učenia, ktoré zodpovedajú ich učebným predpokladom, podporovať ich sebadôveru, samostatnosť a iniciatívnosť, ale aj sebakontrolu a sebahodnotenie. Na podporu výučby je vhodné používať podľa potreby aj multimediálne výučbové programy a internet.

Literárnu výchovu jednoznačne chápeme ako výchovu človeka a jeho kultúrneho prejavu. Ťažiskom je práca s vecnou a umeleckou literatúrou rôzneho druhu, žánru a tematiky. Žiaci sú vedení k vlastnej čitateľskej aktivite.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí mať zvládnuté špecifické ciele a ovládať predpísaný obsah učiva.

Slovenský jazyk a literatúra

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má:

- riešiť jednoduché situácie, používať vhodné výrazové prostriedky (zvukové, verbálne, neverbálne), reagovať na vopred nenacvičenú jednoduchú situáciu,
- zvoliť si jednoduchý spôsob (priamy alebo sprostredkovaný – napr. telefónom), prostriedky a informáciu ústneho prejavu so zreteľom na osobu, s ktorou hovorí,
- vhodným jednoduchým spôsobom vyjadrovať svoj úmysel, prezentovať sám seba, podávať a získavať ústne alebo písomne jednoduchú požadovanú informáciu všeobecného charakteru, hovoriť krátko a súvislo na danú tému,
- používať jednoduché postupy a jazykové prostriedky v hovorom štýle, ovládať základy jednoduchého a nenáročného administratívneho a odborného štýlu,
- tvoriť jednoduché písomné prejavy, štylizovať jednoduché listy (formálne, neformálne), krátke informačné útvary (inzerát, oznam), vyplňovať bežné formuláre (životopis, žiadosť),
- navrhovať pomocou učiteľa bežné, jednoduché návrhy k činnostiam,
- pracovať s Pravidlami slovenského pravopisu a inými príručkami za pomoci učiteľa,
- chápať význam jazykovej kultúry, rozdiely medzi spisovným jazykom a ostatnými útvarmi národného jazyka,
- vyhľadávať s pomocou učiteľa alebo rodiča jednoduché informácie prostredníctvom počítača, kníh, novín, časopisov,
- interpretovať jednoduchým spôsobom prečítaný alebo vypočutý text.

Obsah vzdelávacej oblasti jazyk a komunikácia

Verbálne vyjadrovanie

Učivo je zamerané na osvojovanie schopností ústneho vyjadrovania priameho a sprostredkovaného prostredníctvom technických prostriedkov (telefón, mikrofón, záznamník, ...), monologického a dialogického, formálneho a neformálneho (oficiálneho, verejného), pripraveného a nepripraveného. Žiaci pod vedením učiteľa sa vedú k schopnosti riešiť v súlade s jazykovými, komunikačnými a spoločenskými normami štandardné životné a pracovné situácie, vyjadrovať a zdôvodňovať svoje názory, hovoriť na danú tému, voľne rozprávať, reprodukovať alebo interpretovať prečítaný alebo vypočutý text, podávať jednoduchý opis, zúčastniť sa diskusie, vyjadrovať krátko a výstižne. Za pomoci učiteľa sa vedú k zreteľnému, primerane hlasitému a kultivovanému prejavu, k spisovnému vyjadrovaniu sa v situáciách, ktoré si to vyžadujú.

Písomné vyjadrovanie

Učivo rozvíja schopnosti písomne sa vyjadrovať na základe osvojených jazykových prostriedkov, jednoduchých kompozičných a slohových postupov a útvarov. Žiaci s pomocou učiteľa tvoria jednoduché hovorové, administratívne a odborné prejavy, osvojujú si ich základné znaky, postupy a prostriedky. Učia sa štylizovať osobné listy (neformálne, oficiálne), krátke informačné útvary (inzerát, pozvánka, správa), popisovať osoby, veci, spracovať jednoduchý návod na činnosť, zostavovať nenáročnú osnovu, vypĺňať formuláre, napísať životopis, žiadosť. Osvojujú si jednoduchú grafickú a formálnu úpravu jednotlivých písomných prejavov.

Jazykové a štylistické prostriedky

Učivo oboznamuje žiakov s charakteristickými znakmi základných funkčných štýlov a slohových útvarov, kultivuje ich vyjadrovacie schopnosti a osobný štýl. S pomocou učiteľa

sa oboznamujú s textom, chápu rozdiel medzi písaným a hovoreným prejavom, dokážu vyhľadávať a používať vhodné jazykové a výrazové prostriedky. Učivo zvyšuje jazykovú kultúru žiakov prostredníctvom zvukovej stránky jazyka, štýlového rozvrstvenia a obohacovania slovnej zásoby, hlavných princípov a pravidiel slovenského jazyka.

Práca s textom získavanie informácií a čítanie s porozumením

Práca s textom patrí k základným učebným potrebám žiaka. Žiaci sa učia rôznym technikám a druhom čítania, orientácii v texte. Učia sa rozlišovať základné druhy a žánre textov, získavať a spracovávať z textu informácie, napríklad vo forme záznamov a osnovy. Dokážu text s pomocou učiteľa reprodukovať a primerane interpretovať, pracovať s rôznymi príručkami. Žiaci si dopĺňajú informácie prostredníctvom filmu, televízie, videoprogramov, vnímajú účelnosť modernej reklamy, oboznamujú sa s používaním časopisov. Žiaci sa oboznámia s podstatou literatúry. Čítaním rôznorodých literárnych textov pozorujú rozdiely medzi hlavnými literárnymi formami, druhmi a žánrami. Získajú základné informácie o literárnom procese.

Jazyk a literatúra národnostnej menšiny

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má:

- riešiť jednoduché situácie, používať vhodné výrazové prostriedky (zvukové, verbálne, neverbálne), reagovať na vopred nenacvičenú jednoduchú situáciu,
- vyjadrovať svoj úmysel, prezentovať sám seba, podávať a získavať ústne alebo písomne jednoduchú požadovanú informáciu všeobecného charakteru, hovoriť krátko a súvislo na danú tému,
- používať jednoduché postupy a jazykové prostriedky (zvukové, lexikálne, gramatické) v hovorom štýle, ovládať základy jednoduchého a nenáročného administratívneho a odborného štýlu,
- pracovať s Pravidlami pravopisu národností a inými príručkami za pomoci učiteľa,
- chápať význam jazykovej kultúry a základných funkcií spisovného jazyka, rozdiely medzi spisovným jazykom a ostatnými útvarmi národného jazyka.

Obsah vzdelávacej oblasti jazyk a komunikácia

Verbálne vyjadrovanie

Učivo je zamerané na osvojovanie schopností ústneho vyjadrovania priameho a sprostredkovaného prostredníctvom technických prostriedkov (telefón, mikrofón, záznamník, ...), monologického a dialogického, formálneho a neformálneho (oficiálneho, verejného), pripraveného a nepripraveného. Žiaci pod vedením učiteľa sa vedú k schopnosti riešiť v súlade s jazykovými, komunikačnými a spoločenskými normami štandardné životné a pracovné situácie, vyjadrovať a zdôvodňovať svoje názory, hovoriť na danú tému, voľne rozprávať, reprodukovať alebo interpretovať prečítaný alebo vypočutý text, podávať jednoduchý opis, zúčastniť sa diskusie, vyjadrovať krátko a výstižne. Za pomoci učiteľa sa vedú k zreteľnému, primerane hlasitému a kultivovanému prejavu, k spisovnému vyjadrovaniu sa v situáciách, ktoré si to vyžadujú.

Písomné vyjadrovanie

Učivo rozvíja schopnosti súvislo a s podporou učiteľa písomne sa vyjadrovať na základe osvojených jazykových prostriedkov, grafických, pravopisných a gramatických noriem a pravidiel, jednoduchých kompozičných a slohových postupov a útvarov. Žiaci s pomocou učiteľa tvoria jednoduché hovorové, administratívne a odborné prejavy, osvojujú si ich základné znaky, postupy a prostriedky. Učia sa štylizovať osobné listy (neformálne, oficiálne), krátke informačné útvary (inzerát, pozvánka, správa), popisovať osoby, veci, spracovať jednoduchý výklad alebo návod na činnosť, zostavovať nenáročnú osnovu, vypĺňať formuláre, napísať životopis, žiadosť. Osvojujú si jednoduchú grafickú a formálnu úpravu jednotlivých písomných prejavov.

Štylistika

Učivo oboznamuje žiakov s charakteristickými znakmi základných funkčných štýlov a slohových útvarov, kultivuje ich vyjadrovacie schopnosti a osobný štýl. S pomocou učiteľa sa oboznamujú s textom, chápu rozdiel medzi písaným a hovoreným prejavom, dokážu vyhľadávať a používať vhodné jazykové a výrazové prostriedky.

Jazykové prostriedky a náuka o jazyku

Jazykové učivo zvyšuje jazykovú kultúru žiakov prostredníctvom zvukovej stránky jazyka, zákonitosti tvorenia slov, štýlového rozvrstvenia a obohacovania slovnej zásoby, gramatických tvarov a konštrukcií a ich sémantických funkcií, hlavných princípov a pravidiel jazyka národností.

Práca s textom - získavanie informácií a čítanie s porozumením

Práca s textom patrí k základným učebným potrebám žiaka. Žiaci sa učia rôznym technikám a druhom čítania, orientácii v texte. Učia sa rozlišovať základné druhy a žánre textov, získavať a spracovávať z textu informácie, napríklad vo forme záznamov a osnovy. Dokážu text s pomocou učiteľa reprodukovať a primerane interpretovať, pracovať s rôznymi príručkami. Žiaci si dopĺňajú informácie prostredníctvom filmu, televízie, videoprogramov, vnímajú účelnosť modernej reklamy, oboznamujú sa s používaním časopisov, rozlišujú a rozpoznávajú brakovú a komerčnú literatúru. Čítaním rôznorodých literárnych textov pozorujú rozdiely medzi literárnymi druhmi a žánrami. Získajú základné informácie o literárnom procese.

7.1.2 Človek a hodnoty

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Vzdelávacia oblasť *Človek a hodnoty* sa zameriava na budovanie a kultiváciu duševného, duchovného a sociálneho rozmeru mladých ľudí. Napomáha im k postupnému vytváraniu ich hodnotovej orientácie tak, aby raz ako dospelí jedinci boli prínosom pre ľudské spoločenstvo, rozvíja osobnosť človeka s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej sa prelínajú úcta k človeku, k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty.

Cieľom etickej výchovy je vysvetliť základné etické postoje a spôsobilosti, ako sú sebaovládanie, pozitívne hodnotenie seba samého a druhých, komunikačné zručnosti, tvorivé riešenie medziľudských vzťahov, súvislosti medzi hodnotami a normami. Zameriava sa aj na

princípy náboženskej a ateistickej etiky, princípy pochopenia a tolerovania správania spoluobčanov a spolužiakov, hodnoty a etické normy súvisiace so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou, ekonomickým životom a prácou v povolaní. Jedná sa o zážitkové učenie s veľkým dôrazom na hodnotovú reflexiu a transfer postojov a správania do každodenného života.

Vyučovací predmet náboženská výchova/náboženstvo formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Umožňuje urobiť osobné rozhodnutia vo vzťahu k iným konfesiám a náboženstvám.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí mať zvládnuté špecifické ciele a ovládať predpísaný obsah učiva.

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má:

- oboznámiť sa s nevyhnutnosťou zapojiť sa do spoločenskej praxe a mať prospech zo získavania vedomostí a zručností po celý život,
- spoznať základné schopnosti potrebné na sebapoznávanie a sebaovládanie,
- doplniť si základné schopnosti potrebné pre styk s ľuďmi, ovládať a uplatňovať základy spoločenského správania,
- hodnotiť celospoločenské javy ako je chudoba, alkoholizmus, drogové závislosti, gamblerstvo, terorizmus, globalizácia sveta, novodobé choroby,
- osvojiť si potrebu zodpovedného, mravného rozhodovania a riadiť sa všeobecne uznávanými mravnými a právnymi zásadami a normami,
- pochopiť dôležitosť vyjadrovania citov pre život, ich vplyv na zdravie a život,
- tlmočiť svoje postoje k spolužiakom, učiteľom, rodičom,
- určiť pravidlá pri osobných rozhodnutiach,
- vyjadriť vonkajší prejav úcty k človeku,
- uplatniť osobný náboženský život a zodpovedné konanie v cirkvi a v spoločnosti.

Obsah vzdelávacej oblasti človek a hodnoty

Etická výchova a mravné rozhodovanie človeka

Vzdelávanie v rámci etickej výchovy vedie žiakov k poznaniu silných a slabých stránok svojej osobnosti, vychováva k sebaovládaniu, pozitívnemu hodnoteniu druhých, umeniu hľadať kompromis, chápať a akceptovať ľudí. Žiaci si osvoja pojmy ako je ľudská dôstojnosť, rešpekt a úcta k iným rasám, etnikám a postihnutým. Získajú informácie o náboženskej etike, etike sexuálneho života, o rodinnom spoločenstve, súvislostiach medzi hodnotami a mravnými normami, medzi právnymi a mravnými normami, etike práce. Naučia sa o slobodnom prístupe k informáciám o funkcii médií, kritickom prístupe k médiám ako zdroju zábavy a ponaučenia.

Náboženská výchova/náboženstvo

Vyučovací predmet náboženská výchova/náboženstvo sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti. Náboženská výchova/náboženstvo je výchovou k zodpovednosti voči sebe,

voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú.

7.1.3 Človek a spoločnosť

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Vzdelávacia oblasť *Človek a spoločnosť* sa zameriava na výchovu k vlastenectvu a posilňuje rešpekt k základným princípom demokracie a tolerancie. Pripravuje mladých ľudí pre život v harmonických a stabilných vzťahoch v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe, medzi národmi.

Občianska náuka je neoddeliteľnou súčasťou všestrannej prípravy žiakov pre spoločenský život. Otvára cestu k realistickému sebapoznávaniu a poznávaniu osobnosti druhých ľudí a k pochopeniu vlastného konania i konania druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií. Svojím obsahom pomáha žiakom orientovať sa v sociálnej realite a ich začleňovaniu do rôznych spoločenských vzťahov a väzieb. Vyučovacie ciele sú zamerané na vytváranie takého hodnotového a orientačného systému poznatkov žiakov, ktorý im uľahčí orientáciu v budúcom každodennom smerovaní občianskeho života.

Vzdelávacia oblasť sa podieľa na kultivácii človeka, na schopnosti plne prežiť život. Má poznávaciu, integračnú a kreatívnu funkciu. Pripravuje človeka na život aj pracovný proces, na vytváranie materiálnych a kultúrnych hodnôt, pomáha pri hodnotovej orientácii, formovaní vkusu a pri vytváraní postojov človeka.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí mať zvládnuté špecifické ciele a ovládať predpísaný obsah učiva.

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má:

- popísať postavenie Slovenskej republiky v európskych a svetových štruktúrach so súčasným dianím vo svete, s globálnymi problémami ľudstva,
- spoznať význam pojmu „zodpovednosť za svoje skutky“,
- vymenovať príklady empatického správania,
- vymenovať masovokomunikačné prostriedky a ich pozitívne a negatívne vplyvy,
- ovládať základné inštitúcie v meste (obci) a vysvetliť ich funkcie a poslanie,
- rozvíjať morálne a vôľové vlastnosti, akými sú kritickosť, húževnatosť, samostatnosť a primerané sebavedomie,
- vytvoriť si pozitívny vzťah ku kultúrnym hodnotám, prírode a životnému prostrediu a podieľať sa na ich ochrane.

Obsah vzdelávacej oblasti človek a spoločnosť

Človek v spoločnosti

V rámci vzdelávania občianskej náuky si žiaci osvoja informácie o ľudskej spoločnosti a spoločenskej skupine. Oboznámia sa so základnými sociálnymi návykmi a schopnosťami

nevyhnutnými pre styk a komunikáciu s ľuďmi, prakticky si osvoja spoločensky uznávané normy pri styku s ľuďmi. Primerane si osvoja estetické cítenie v každodennom živote. Naučia sa o zodpovednosti, slušnosti a etikete, optimizme a dobrom vzťahu k ľuďom ako základu demokratického spolunažívania v rodine a širšej komunite. Naučia sa pozitívne pristupovať k pojmom ako je sociálna nerovnosť a chudoba v súčasnej spoločnosti. Osvoja si informácie o viere, cirkvi, náboženskom hnutí a sektách.

Človek ako občan

Získajú informácie o štáte a jeho funkcii, ústave a politickom systéme v Slovenskej republike, štátnej správe a samospráve. Budú mať vedomosti o politických stranách, práve voliť, základných hodnotách a princípoch demokracie. Získajú základné informácie o úradoch a inštitúciách, osvoja si praktické zručnosti pri komunikácii v úradoch.

Človek a právo

Žiaci získajú informácie o práve a spravodlivosti, o pojmoch právny štát, právna ochrana občanov a právne vzťahy, rozšíria si poznatky o ľudských právach, ich obhajovaní a možného zneužívania. Informujú sa o sústave súdov, právnických povolaniach, práve a právnej zodpovednosti, aj o trestnoprávnej zodpovednosti, orgánoch činných v trestnom konaní a kriminalite páchanej na mladistvých a kriminalite páchanej mladistvými.

Človek a ekonomika

Žiaci si rozšíria a doplnia informácie o trhu a jeho fungovaní, hľadaní zamestnania, nezamestnanosti, podpore v nezamestnanosti. Osvoja si princípy hospodárenia jednotlivca a rodiny. Naučia sa riešiť a posudzovať krízové finančné situácie a sociálne zabezpečenie občanov..

7.1.4 Matematika a práca s informáciami

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Matematické vzdelávanie v odbornom školstve má svoje významné miesto, nakoľko v jednotlivých odboroch plní popri funkcii všeobecného vzdelávania aj prípravnú funkciu pre odbornú zložku vzdelávania.

Všeobecným cieľom matematického vzdelávania je výchova človeka, ktorý bude vedieť používať matematiku v rôznych životných situáciách (v odbornej zložke vzdelávania, v osobnom živote, budúcom zamestnaní, voľnom čase, a pod.).

Učivo prezentuje matematické vzdelávanie pre nižšie stredné odborné vzdelanie. Matematické vzdelávanie je významnou súčasťou všeobecnej vzdelanosti. Vedie žiakov k pochopeniu kvantitatívnych vzťahov v prírode i spoločnosti a vybavuje ich poznatkami užitočnými v každodennom živote ako aj poznatkami užitočnými pre chápanie technických alebo ekonomických súvislostí a pre odborné vzdelávanie. Poskytuje žiakom ucelený systém poznatkov, ktoré im umožňujú vzdelávanie v danom odbore i uplatnenie v praxi a slúži ako základ pre ich ďalšie vzdelávanie. Matematika učí žiakov schopnosti aplikovať získané vedomosti a zručnosti pri riešení úloh z praxe, potrebe overovať správnosť získaného výsledku, používať pri spracovaní úloh dostupné komunikačné technológie.

Cieľom vzdelávania v informačných technológiách je naučiť žiakov pracovať s informáciami. Žiaci pochopia základom informačných technológií a naučia sa na užívateľskej úrovni používať operačný systém.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí mať zvládnuté špecifické ciele a ovládať predpísaný obsah učiva.

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent vie na primeranej úrovni:

- vykonávať jednoduché matematické výpočty pomocou kalkulačiek a odhadnúť ich výsledok,
- identifikovať základné matematické pojmy a symboly,
- vymenovať a prepočítavať jednotky dĺžky, obsahu, objemu, času a hmotnosti,
- vypočítať obvody a obsahy základných rovinných útvarov,
- vypočítať objemy a povrchy základných geometrických telies,
- používať základné jednoduché postupy pri riešení praktických úloh,
- zostrojiť jednoduché geometrické nákresy,
- získať základné kompetencie v oblasti využívania informačno-komunikačných technológií (IKT),
- vyhľadávať, triediť a používať jednoduché matematické informácie potrebné pre bežnú profesijnú situáciu,

Obsah vzdelávacej oblasti matematika a práca s informáciami

Aritmetika

V priebehu štúdia sa rozvíjajú a upevňujú schopností pri bežných operáciách s celými a desatinnými číslami, jednoduchými vzorcami, s používaním premennej, s údajmi vyjadrenými v percentách, s finančnou matematikou v domácnosti. Poznatky zo špeciálnej základnej školy sa upevňujú a dopĺňajú v súlade s požiadavkami učebného odboru.

Geometria

V základnom učive je zastúpená rovinná aj priestorová geometria. Hlavný dôraz sa kladie na budovanie predstavivosti, na rozvíjanie návyku používať náčrt pri riešení problémov. Okruh učí žiakov aplikovať teoretické poznatky v praktických úlohách vzhľadom na požiadavky učebného odboru.

Práca s údajmi a informáciami

Žiaci s pomocou učiteľa, ale aj s pomocou IKT, vyhľadávajú, vyhodnocujú a spracúvajú informácie a údaje.

7.1.5 Zdravie a pohyb

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor na uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti žiakov o svoje zdravie, na osvojenie si teoretických vedomostí a praktických

skúseností o výchove k zdraviu prostredníctvom pohybových aktivít, telesnej výchovy a športovej činnosti. Poskytuje základné informácie o biologických, fyzických, pohybových psychologických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak získa kompetencie, ktoré súvisia s poznaním a starostlivosťou o vlastné telo, pohybový rozvoj, zdatnosť a zdravie, ktoré určujú kvalitu budúceho života v dospelosti. Osvojí si postupy ochrany a upevnenia zdravia, princípy predchádzania civilizačných ochorení, metódy rozvoja pohybových schopností a pohybovej výkonnosti. Získa vedomosti a zručnosti o zdravotne orientovaných telovýchovných činnostiach aj z viacerých druhov športových disciplín. Je vedený k chápaniu kvality pohybu ako dôležitej súčasti svojho komplexného rozvoja.

Vzdelávacia oblasť spája vedomosti, návyky, postoje, schopnosti a zručnosti o pohybe, športe, zdraví a zdravom štýle, ktoré sú utvárané prostredníctvom realizovaných foriem vyučovania telesnej a športovej výchovy, vrátane telesnej výchovy alebo formou integrovanej telesnej a športovej výchovy.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí mať zvládnuté špecifické ciele a ovládať predpísaný obsah učiva.

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má:

- vytvoriť si jednoduchú predstavu o ľudskom organizme ako celku z hľadiska stavby a funkcie,
- ovládať zásady správnej životosprávy, aktívneho zdravia a zdravého životného štýlu,
- splniť požiadavky všeobecnej pohybovej výkonnosti a ovládať cvičenia zodpovedajúce jeho psychomotorickým predpokladom,
- rozoznať význam telesného a pohybového zdokonaľovania, vnímať krásu pohybu,
- konať športové činnosti v duchu pre fair – play,
- plánovať kolektívnu spoluprácu a vzájomnú pomoc, najmä postihnutým jednotlivcom, či menej pohybovo nadaným,
- poskytnúť prvú pomoc pri úraze.

Obsah vzdelávacej oblasti zdravie a pohyb

Zdravie a jeho poruchy

Učivo poskytuje základné poznatky o zdravotných návykoch, hygiene, civilizačných chorobách, správnom držaní tela a prispieva k vytvoreniu komplexu poznatkov v oblasti starostlivosti o zdravie. Objasňuje pojem aktívne zdravie v zmysle zdravej výživy, otužovania, nefajčenia, abstinencie, sexuálnej výchovy, naplňovania voľného času pohybom a predchádzanie chorobám.

Zdravý životný štýl

Okruh zahŕňa súbor praktických zručností a poznatkov zameraných na zdravý životný štýl, pohybový režim, zdravotne orientovanú pohybovú aktivitu a význam aktívneho odpočinku. Žiaci si osvoja hygienické návyky, režim dňa, správne stravovanie, poznatky o základoch výživy.

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Oblasť zahŕňa kondičné a koordinačné schopnosti, žiaci sa naučia rozvíjať pohybovú výkonnosť pomocou športových disciplín, zvládať vykonať pohyb s rôznym zaťažením. Cieľ je získanie skúseností v rôznych športových činnostiach v optimálnej pohybovej výkonnosti.

Športové činnosti pohybového režimu

Téma zoznamuje žiakov nielen so základnými pravidlami jednotlivých športových činností, ale aj s technikou a taktikou športových disciplín, ich pravidlami a športovou terminológiou. Cieľom je získať pozitívne zážitky z vykonávania pohybu, dosiahnuť socializáciu, komunikáciu a motiváciu za pomoci pohybu.

7.1.6 Účelové kurzy

Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov odborného vzdelávania a prípravy sú účelové kurzy, ktoré predstavujú integrujúcu zložku vedomostí, zručností a postojov. V nadväznosti na získané poznatky v oblasti teoretického a praktického vzdelávania účelové učivo poskytuje žiakom doplňujúce, rozširujúce, upevňovacie a overovacie vedomosti, zručnosti a kompetencie potrebné na **zvládnutie situácií a aktivít, ktoré môžu nastať vznikom nepredvídaných skutočností.**

Prehľad účelových kurzov:

7.1.6.1 Kurz na ochranu života a zdravia

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Účelový kurz Ochrana života a zdravia je povinnou organizačnou formou vyučovania. Jeho zameranie musí byť štruktúrované tak, aby sa ním rozšírili vedomosti žiakov, precvičili požadované zručnosti a prehĺbili osvojené postoje a návyky. Obsah kurzu nadväzuje na účelové cvičenia a tvorí ho teoretická príprava, praktický výcvik a mimo vyučovacia záujmová činnosť žiakov. Názorné a praktické metódy prevládajú nad verbálnym a hodnotenie žiakov je slovné. Navrhované obsahové zameranie kurzu je zhodné pre všetky tri formy jeho realizácie – denné dochádzka, internátna forma alebo kombinácia predchádzajúcich foriem. Počas kurzu sa kladie dôraz na overenie poskytovanie zdravotníckej prvej pomoci a ich reagovania na situáciu ohrozenia materiálnych hodnôt a prírody.

Účelové cvičenia pre trojročné učebné odbory sa uskutočňuje jedno v každom ročníku vo vyučovacom čase v rozsahu 6 hodín v teréne. Účelové cvičenia sa vykonávajú po triedach, výnimočne po ročníkoch. Presný termín určí riaditeľ školy. Účasť žiakov je na cvičeniach povinná. Žiaci so zmenenou pracovnou schopnosťou plnia primerané úlohy podľa lekárskeho nálezu. Plán cvičenia určuje ciele a obsah cvičenia, priestory na činnosť, zaradenie učiteľov školy do výkonových funkcií. Stanoví spôsob ich prípravy, ako aj prípravu žiakov, materiálno, hygienicko-zdravotnícke a bezpečnostné opatrenia, prípadnú spoluprácu so spoločenskými organizáciami regiónu a orgánmi štátnej správy. Program cvičenia sa realizuje spravidla v dvojhodinových jednotkách. Presun na miesto konania sa nezapočíta do času cvičenia, ak nie je jeho súčasťou. Účasť učiteľov na účelových cvičeniach je započítaná do

ich vyučovacej povinnosti. Vyhodnotenie cvičenia vykoná riaditeľ školy na najbližšej pedagogickej porade.

Kurz na ochranu života a zdravia sa organizuje v treťom ročníku v trvaní 3 dni po 6 hodín výcviku, resp. 5 dní pri realizácii internátnou formou. Kurz je súčasťou plánu práce školy. Riaditeľ školy určí vedúceho, termíny, spôsob realizácie a miesto konania, triedy, personálne zabezpečenie, spôsob prípravy učiteľov a účastníkov kurzu, materiálne, finančné, technické a zdravotnícke zabezpečenie. Účasť žiakov na kurze je povinná. Žiaci s oslabeným zdravím sa na kurze zúčastňujú len so súhlasom lekára a plnia úlohy primerané zdravotnému stavu. Kurz sa organizuje v spolupráci s Radou školy, zdravotníckymi, ochranárskymi a inými spoločenskými organizáciami, s orgánmi štátnej správy (miestnou vojenskou správou, policajným zborom, útvarmi civilnej ochrany apod.). Realizuje sa internátnym spôsobom pobytu alebo dennou dochádzkou na zamestnanie. Odporúča sa podľa možnosti využívať internátny spôsob pobytu na kurze. Kurz organizovaný dennou dochádzkou sa uskutočňuje v teréne mimo priestorov školy. Podľa podmienok je možné uvedené spôsoby realizácie kurzu aj kombinovať.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí mať zvládnuté špecifické ciele a ovládať predpísaný obsah učiva.

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má:

- popísať právne normy upravujúce povinnosti prípravy občanov Slovenskej republiky na ochranu ich zdravia, ochranu prírody a obranu vlasti,
- mať prehľad o orgánoch a organizáciách podieľajúcich sa na brannej, ekologickej a humanitárnej výchove občanov,
- mať schopnosť poskytnúť prvú pomoc pri úrazoch,
- mať základné schopnosti pri riešení mimoriadnych situácií alebo udalostí,
- chrániť prírodu a životné prostredie,
- mať záujem o športové aktivity podporujúce jeho telesný a zdravotný rozvoj.

Obsah vzdelávacej oblasti kurz na ochranu života a zdravia

Teoretická príprava

Teoretická príprava nadväzuje na vedomosti a zručnosti žiakov získaných v účelových cvičeniach. Žiaci sa oboznamujú s právnymi normami, ktoré upravujú povinnosti občanov na ochranu ich zdravia, ochranu prírody a obranu vlasti ako aj o organizáciách podieľajúcich sa na brannej, ekologickej a humanitárnej výchove. Získajú informácie o poslaní a funkcii ozbrojených síl, armády a civilnej ochrany v SR, o najnovších poznatkoch z dopravnej výchovy, zdravovedy a ekológie, o technických športoch, sebaobrane. Teoretická príprava trvá 3 hodiny.

Praktický výcvik

Praktický výcvik sa zameriava na komplex týchto tematických celkov:

- Zdravotnícka príprava (5 hodín) dopĺňa učivo účelového cvičenia. Žiaci sa zdokonaľujú v poskytovaní prvej pomoci pri úpaloch, uštipnutiach hadom, popáleninách a priestreloch. Vedia zhotoviť improvizované nosidlá a určiť poradie naliehavosti

ošetrenia zranených osôb ako je umelé dýchanie, kriesenie, stabilizovaná poloha, poleptania chemickými látkami, otravy a omrzliny.

- Mimoriadne udalosti – civilná ochrana (5 hodín) môže byť modelovaný na používanie signálov v priebehu činností. Žiaci sa naučia správne reagovať na požiar, výbuch plynu, zával alebo zosuv pôdy, letecké nešťastie, radiačnú haváriu, otravu potravinami a vodou, záplavy...
- Pobyt v prírode (5 hodín) obsahuje komplex činností, ako sú orientácia v teréne, práca s mapou, kompasom a pod.. Žiaci sa naučia pripravovať stravu v improvizovaných podmienkach a na provizórnych prostriedkoch, vybudovať a označiť trať pre orientačný beh, zrealizovať preteky podľa pravidiel. Sú vedení k ochrane, úprave a čistote prírodného prostredia, k poznávaniu prírodných úkazov, liečivých a chránených rastlín.
- Technické činnosti a športy (3 hodiny) sú zamerané na rôzne aktivity ako sú exkurzie do športových zariadení, kde majú možnosť sledovať ukážky rádioamatérskej a spojovacej činnosti, športového potápania a vodáctva, modelárstva, leteckých športov a parašutizmu, horolezectva a týmto sa motivovať k aktívnejšej športovej činnosti. Zároveň získavajú prehľad o náročnosti športových výkonov, výkonovej obtiažnosti, pravidlách a zásadách športovej činnosti.

Mimo vyučovacie aktivity

Teoretická príprava a praktický výcvik sa odporúčajú spojiť s mimo vyučovacími aktivitami. Odporúča sa organizovať podľa podmienok aj zdokonaľovací plavecký výcvik, rôzne športové súťaže podľa osobitných predpisov.

7.1.6.2 Kurz pohybových aktivít v prírode

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Kurz pohybových aktivít v prírode sa organizuje v prvom alebo druhom ročníku štúdia v rozsahu 5 dní najmenej však v rozsahu 15 vyučovacích hodín. Môže sa organizovať ako turistický kurz, plavecký kurz a lyžiarsky kurz. Kurz nadväzuje na výučbu plávania a lyžovania základnej školy, ak boli realizované. Žiaci si osvojujú športové a úžitkové spôsoby plávania, lyžovania a pobytu v prírode, zvyšuje sa úroveň ich pohybových schopností, upevňuje sa ich zdravie, zvyšuje telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť. Názorné a praktické metódy prevládajú nad verbálnym a hodnotenie žiakov je slovné. Presný termín určí riaditeľ školy.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí mať zvládnuté špecifické ciele a ovládať predpísaný obsah učiva.

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má:

- ovládať činnosti spojené s pobytom v prírode s ochranou prírody,
- zvládnuť techniku plaveckých spôsobov – kraul, znak, prsia, ľubovoľný spôsob, skoky do vody, podľa fyzických predpokladov,
- zvládnuť základy lyžiarskej techniky, podľa fyzických predpokladov,

- poskytnúť prvú pomoc pri záchrane topiaceho sa a pri úrazoch na lyžiarskych svahoch a v prírode.

Obsah vzdelávacej oblasti kurz pohybových aktivít v prírode

Turistika a cvičenia v prírode

Turistika zahŕňa komplex činností spojených s pobytom v prírode – značkované chodníky, kompas, mapa. Žiaci sa naučia pripravovať stravu v improvizovaných podmienkach a na provizórnych prostriedkoch, vybudovať a označiť trať pre orientačný beh, zrealizovať preteky podľa pravidiel. Sú vedení k ochrane, úprave a čistote prírodného prostredia, k poznávaniu prírodných úkazov, liečivých a chránených rastlín.

Plávanie

Plávanie zvyšuje úroveň pohybových schopností žiakov, najmä vytrvalosti. Žiaci si osvojujú základné poznatky z teórie plávania, jeho špecifiká z hľadiska biomechaniky a fyziológie. Pôsobenie plávania na organizmus človeka je mimoriadne významné. Žiaci takto získavajú poznatky aj o využití svojho voľného času, informácie o kondičných cvičeniach, rehabilitačného a rekreačného plávania. Osvojujú si tiež pravidlá plávania a správneho dýchania. Hodnotia sa technika plávania, uzlové body v technike a zručnosti pri záchrane topiaceho sa.

Lyžovanie

Lyžovanie má nezastupiteľné miesto vo funkčnom a pohybovom zdokonaľovaní každého jednotlivca. Prispieva k upevneniu zdravia, zvýšeniu telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti, pomáha odstraňovať nedostatky zdravotne oslabeným žiakom, prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu mládeže. Žiaci by mali zvládnuť bezpečné ovládanie lyží v primeranom lyžiarskom teréne optimálnou lyžiarskou technikou. Výcvik by sa mal zamerať na zvládnutie znožného oblúka prestúpením v širšej stope, vyvážený dynamický postoj po spádnici a jazde šikmo svahom, správne rozloženie hmotnosti, postavenie a vytočenie trupu, prenášanie váhy z jednej lyže na druhú, pre pokročilých lyžiarov sa odporúča zvládnuť striedavý beh dvojkročnej a súpažnej techniky. Kurz poskytuje aj informácie o lyžiarskom výstroji a nebezpečenstvách zimného pobytu v horách.

7.2 ODBORNÉ VZDELÁVANIE

V odbornom vzdelávaní sa žiaci naučia pripravovať a upravovať keramický materiál, manipulovať s ním, vykonávať jednoduché nastavovanie mechanizmov keramického strojového zariadenia, riadiť sa zásadami kvalitnej práce, kontrolovať správnosť a úplnosť vlastnej pracovnej činnosti, odstraňovať chyby a nepresnosti, správne odkladať a ukladať výrobky. Pri práci dodržiavať zásady a predpisy ochrany, bezpečnosti a hygieny práce, dodržiavať predpisy protipožiarnej ochrany a zaobchádzať s protipožiarnym zariadením.

V oblasti výroby keramiky absolvent ovláda najjednoduchšie pomocné práce v keramickej dielni, prípravu náradia a nástrojov, úpravu keramickej hmoty modelovaním, nalievaním, pozná základné suroviny na výrobu točených, nalievaných a zatáčaných výrobkov, rozlišuje a používa základné dekoračné techniky pri zdobení výrobkov za odborného dozoru.

V oblasti zošľachťovania keramiky vie manipulovať so zošľachťovacími materiálmi a pripravovať ich, dekorovať, glazovať, vkladať do pecí, nalievať do sadrových foriem, ručne modelovať keramické výrobky.

Prehľad vzdelávacích oblastí:

1) Teoretické vzdelávanie
2) Praktická príprava

7.2.1 Teoretické vzdelávanie

Charakteristika vzdelávacej oblasti

V teoretickej príprave je obsah odborného vzdelávania orientovaný na získanie odborných vedomostí na primeranej úrovni. Rozvíja technické i estetické cítenie žiakov a ich schopnosť samostatne vykonávať určené práce v keramickom podniku pre maximálnu účelnosť a presnosť.

Žiaci získavajú základné informácie o sklárskych a keramických surovinách, základné poznatky o žiaruvzdorných materiáloch. Oboznámia sa so základnými zariadeniami používanými pri výrobe keramiky.

Učia sa súvislosti a nadväznosti pracovných postupov. Pri práci dodržiavajú zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce a protipožiarnej ochrany. Naučia sa orientovať v základných vzťahoch svojho odboru k životnému prostrediu.

Ekonomické vzdelávanie je zamerané na základné otázky sveta práce, finančnej gramotnosti, spotrebiteľskej výchovy a výchovy k podnikaniu. Pomôže žiakovi pri rozhodovaní o ďalšej profesijnej a vzdelávacej orientácii, pri vstupe na trh práce a pri uplatňovaní pracovných práv.

7.2.2 Praktická príprava

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Praktická príprava sa uskutočňuje v predmete odborný výcvik. Je zameraná na vzdelávanie žiakov v praktických činnostiach odboru štúdia. Ide o získanie, rozvoj a upevňovanie odborných zručností a návykov pri výrobe a spracovaní keramických výrobkov. Žiaci sa postupne zdokonaľujú v manuálnych zručnostiach v oblasti: ručnej a strojovej výroby úžitkovej keramiky a obsluhy technických zariadení používaných pri výrobe keramiky. Vytvára sa vzťah žiakov k učebnému odboru, k plneniu pracovných povinností a pocitu zodpovednosti za zverené hodnoty a výsledky svojej činnosti k dodržiavaniu zásad ochrany životného a pracovného prostredia.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí mať zvládnuté stanovené špecifické ciele a ovládať predpísaný obsah učiva.

7.2.3 Špecifické ciele a obsah učiva pre učebný odbor

Učebný odbor

KERAMICKÁ VÝROBA – VÝROBKY SANITNEJ KERAMIKY

TEORETICKÉ VZDELÁVANIE

Špecifické ciele

Absolvent má:

- definovať základnú odbornú terminológiu používanú v odbore,
- charakterizovať základné suroviny a materiály v keramickej výrobe,
- opísať vlastnosti keramickej hmoty,
- vymenovať výrobky sanitnej keramiky,
- opísať výrobu výrobkov sanitnej keramiky,
- vymenovať nástroje a zariadenia používané v keramickej výrobe,
- opísať sušenie výrobkov,
- kresliť jednoduché motívy,
- vymenovať zásady kreslenia a povrchovej úpravy a zošľachťovania keramických výrobkov,
- opísať balenie a expedíciu výrobkov,
- definovať základnú podstatu výrobného procesu,
- kategorizovať výrobky,
- rozoznať základné spôsoby výroby jednotlivých druhov výrobkov,
- pomenovať spôsoby zošľachťovania výrobkov,
- používať a hospodárne nakladať so surovinami, palivami a energiami,
- vymenovať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- definovať a určiť možné zdroje znečisťovania životného prostredia súvisiace s príslušnou výrobou,
- získať nové poznatky prostredníctvom PC,
- popísať svoje možnosti uplatnenia sa na trhu práce a svojho osobnostného a kariérneho rozvoja,
- vymenovať základné pravidlá plánovania a hospodárenia s peniazmi.

Obsah vzdelávania

Odborné kreslenie

Poskytuje základné vedomosti o zásadách návrhového kreslenia. Výchovno-vzdelávacie ciele majú svoje ťažisko vo výchove žiaka k estetickému cíteniu, výtvarnému vyjadrovaniu charakteristických znakov s vystihnutím modelácie tvarových, priestorových a farebných vzťahov. Rozvíjanie priestorového videnia, cítenia a vyjadrovania na základe pozorovania priestorových útvarov, rozvíjanie predstavivosti a tvorivosti na základe fantázie. Žiak sa oboznámi s niektorými zobrazovacími metódami, vie použiť kresbu pri riešení niektorých výtvarných úloh. Učivo nadväzuje na odborný výcvik, žiak zhotovuje výrobky podľa vlastného návrhu.

Suroviny a materiály

Obsah poskytuje žiakovi základné vedomosti o vlastnostiach, druhoch a funkciách materiálov a surovín používaných v keramickej výrobe. Vedomosti poskytujú žiakovi prehľad o keramických surovinách, o plastických surovinách, o druhoch hlín, hlinených zmesí, o funkcii a vplyve jednotlivých druhov surovín na vlastnosti keramického črepu. Cieľové zručnosti umožňujú určiť druhy jednotlivých keramických materiálov podľa ich vzhľadu, fyzikálnych a technologických vlastností.

Technologická príprava

Obsah poskytuje žiakovi na primeranej úrovni vedomosti o technologických postupoch výroby keramiky, potrebných pre vykonávanie pomocných prác v keramickej výrobe, vytvára potrebnú teoretickú prípravu na osvojenie pracovných činností v praktickom vyučovaní.

Žiak sa naučí definovať základnú podstatu výrobného procesu, naučí sa popísať jednotlivé nástroje, náradie, stroje a zariadenia, charakterizovať keramické suroviny a materiály. Dokáže popísať jednoduché a pomocné práce pri príprave keramických hmôt a pri ručnom tvarovaní keramických hmôt. Naučí sa popísať výrobu, prípravu a údržbu jednoduchých sadrových foriem, postup pri vytváraní keramických výrobkov na hrnčiarskom a zatáčacom kruhu a pri dekorovaní keramiky engobami a glazúrami.
Pri výučbe sa dáva dôraz na dodržiavanie pravidiel hygieny, bezpečnosti práce, protipožiarnej ochrany, pracovnej disciplíny a na pestovanie kladného vzťahu k ochrane životného prostredia.

Žiak je vedený tak, aby zvládol pomocné tradičné i moderné pracovné postupy a osvojil si základné pracovné činnosti.

Svet práce

Učivo je zamerané na osvojenie základných pojmov vo svete práce (práca, povolanie, zamestnanie, pracovné miesto, pracovná úspešnosť, profesijný rast). Žiak sa učí o voľbe povolania, hodnotení vlastných schopností, o tom ako sa uchádzať o zamestnanie. Učí sa porozumieť pracovným podmienkam vzniku, zmeny a zániku pracovného pomeru. Žiak získava informácie o dôležitosti rozširovania nadobudnutých vedomostí a zručností cestou celoživotného vzdelávania, ako základu osobnostného a kariérového rozvoja.

Pravidlá riadenia osobných financií

Obsah učiva je zameraný na orientáciu v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny. Žiak spoznáva základné pravidla riadenia vlastných financií. Naučí sa orientovať v oblasti finančných inštitúcií za súčasného používania základných pojmov v oblasti finančníctva a sveta peňazí.

Spotrebiteľská výchova

Cieľom je naučiť žiaka orientovať sa v problematike spotrebiteľskej výchovy a ochrany práv spotrebiteľa, oboznámiť s právami a povinnosťami spotrebiteľa, so základmi reklamy z hľadiska spotrebiteľa, získať informácie o spotrebe a životnom prostredí, o výžive a spotrebiteľskej bezpečnosti.

PRAKTICKÁ PRÍPRAVA

Špecifické ciele

Absolvent vie:

- používať odbornú terminológiu,
- pripraviť pracovisko,
- pracovať so surovinami a materiálmi,
- spracovať keramickú hmotu,
- aplikovať výtvarné návrhy v praktickej činnosti
- zhotovovať keramické výrobky technikami ručného tvarovania,
- zhotovovať keramické výrobky nalievaním do sadrových foriem
- dekorovať výrobky,
- baliť výrobky,
- používať príslušné nástroje, náradia, stroje a zariadenia,
- dodržiavať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, protipožiarnej ochrany,
- dodržiavať správne pracovné postupy,
- vybrať správne nástroje a náradie na daný postup,

- uskutočniť jednoduché sanitačné opatrenia,
- správne odkladať a ukladať výrobky, nástroje a náradie,
- pripraviť výrobky na nakladanie do pece
- hospodárne zaobchádzať a nakladať so surovinami, materiálmi, energiami, odpadmi s ohľadom na životné a pracovné prostredie a trvalo udržateľný rozvoj.

Obsah vzdelávania

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

Žiak získa prehľad o základných ustanoveniach všeobecne záväzných právnych predpisov, bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, o hygiene pri práci a na pracovisku. Získa zručnosti v ochrane majetku a spotrebiteľa, naučí sa poskytnúť prvú pomoc v prípade úrazu na pracovisku.

Zoznámenie sa s pracoviskom, materiálmi, náradím

Učivo je zamerané na oboznámenie sa žiaka s pracovným prostredím, pracovnými pomôckami, materiálmi, náradím, na získanie zručnosti v používaní materiálov, pomôcok a náradia, správnom výbere vhodných pomôcok pre konkrétnu prácu. Žiak sa naučí správne zaobchádzať s pracovnými pomôckami, pochopí nutnosť dodržiavania BOZP a používania pracovných ochranných pomôcok.

Základné pracovné úkony

Obsah učiva je zameraný na získanie zručnosti žiaka v používaní a obsluhe jednoduchých pracovných strojov a zariadení. Okruhy učiva umožnia žiakovi oboznámiť sa s rozličnými materiálmi, vyskytujúcimi sa vo výrobe a vykonávať jednoduché práce pri výrobe a spracovaní keramických výrobkov. Žiak sa postupne zdokonaľuje v manuálnych zručnostiach v oblasti: ručnej a strojovej výroby úžitkovej keramiky a obsluhy technických zariadení používaných pri výrobe keramiky. Obsah vychádza z potrieb keramickej výroby. Žiak sa naučí používať príslušné pracovné a ochranné pomôcky. Mimoriadnu pozornosť treba venovať bezpečnosti práce a ochrane zdravia pri práci na rizikových pracoviskách a rovnako aj ochrane životného prostredia.

EKONOMICKÉ VZDELÁVANIE

Učivo je vymedzené spoločne pre všetky učebné odbory bez ohľadu na ich zameranie. Pomôže žiakovi pri rozhodovaní o profesijnej a vzdelávacej orientácii, pri vstupe na trh práce a pri uplatňovaní pracovných práv.

Špecifické ciele

Absolvent má:

- opísať svoje možnosti uplatnenia sa na trhu práce a svojho osobnostného a kariérneho rozvoja,
- opísať základné pravidlá plánovania a hospodárenia s peniazmi,
- vysvetliť postup pri reklamácii chybného tovaru.

Obsah vzdelávania

Svet práce

Učivo je zamerané na osvojenie základných pojmov sveta práce, žiak sa učí o voľbe povolania, hodnotení vlastných schopností, o tom ako sa uchádzať o zamestnanie. Učí sa porozumieť pracovným podmienkam vzniku, zmeny a zániku pracovného pomeru. Žiak získava informácie o dôležitosti rozširovania nadobudnutých vedomostí a zručností cestou celoživotného vzdelávania, ako základu jeho osobnostného a kariérového rozvoja.

Pravidlá riadenia osobných financií

Obsah učiva je zameraný na orientáciu v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny. Žiak spoznáva základné pravidla riadenia vlastných financií. Naučí sa orientovať v oblasti finančných inštitúcií za súčasného používania základných pojmov v oblasti finančníctva a sveta peňazí.

Spotrebiteľská výchova

Cieľom je naučiť žiaka orientovať sa v problematike spotrebiteľskej výchovy a ochrany práv spotrebiteľa, oboznámiť s právami a povinnosťami spotrebiteľa, so základmi reklamy z hľadiska spotrebiteľa, získať informácie o spotrebe a životnom prostredí, o výžive a spotrebiteľskej bezpečnosti.

Príloha 1: Odporúčané zásady pre tvorbu školského vzdelávacieho programu

Školský vzdelávací program (ďalej ŠkVP) je základným pedagogickým dokumentom školy, podľa ktorého sa uskutočňuje výchova a vzdelávanie na danej škole. Musí byť vypracovaný v súlade s platnou legislatívou a s príslušným vzdelávacím programom pre žiakov s mentálnym postihnutím. Uvádza víziu, ciele, poslanie a zameranie konkrétnej školy. Zohľadňuje potreby žiakov súvisiace s ich vstupom na trh práce, resp. s ďalším vzdelávaním, pričom reflektuje aj možnosti regiónu. Konkretizuje obsah vzdelávania ako profiláciu školy v učebnom pláne s využitím disponibilných hodín.

Vzdelávacie programy pre žiakov s mentálnym postihnutím sa môžu priebežne aktualizovať, na základe týchto aktualizácii je potrebné upraviť aj ŠkVP.

Na vypracovaní ŠkVP by sa mali podieľať všetci pedagogickí zamestnanci školy. ŠkVP vydáva riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy a zverejní ho na verejne prístupnom mieste.

Školský vzdelávací program obsahuje:

I. Všeobecné údaje
   1) Názov vzdelávacieho programu
   2) Zriaďovateľ školy
   3) Vyučovací jazyk školy

II. Charakteristiku školského vzdelávacieho programu
   1) Zameranie, profilácia školy, ciele výchovy a vzdelávania
   2) Dĺžka štúdia a formy výchovy a vzdelávania
   3) Stupeň vzdelania, ktorý dosiahne žiak po ukončení
   4) Učebný plán
   5) Učebné osnovy sa musia vypracovať ku všetkým predmetom v učebnom pláne
   6) Personálne zabezpečenie chodu školy
   7) Materiálno-technické a priestorové podmienky školy
   8) Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní
   9) Vnútorný systém kontroly a hodnotenia žiakov
   10) Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy
   11) Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a ostatných zamestnancov

Príloha 2: Obsah všeobecnovzdelávacích predmetov

pre 1. – 3. ročník odborných učilíšť

Všeobecné vzdelávanie chápeme ako súhrn najvšeobecnejších predpokladov na život a prácu človeka. Všeobecnovzdelávacie predmety majú zabezpečiť harmonický rozvoj žiaka v takom rozsahu, ktorý potrebuje na aktívnu účasť v spoločenskom živote. Všeobecné vzdelávanie zahŕňa základné vedomosti o prírode, ľudskej spoločnosti, myslení a primerané zručnosti potrebné pre každého člena spoločnosti bez ohľadu na jeho povolanie. Rámcový učebný plán je základný školský dokument, ktorý tvorí prehľad vzdelávacích oblastí a učebných predmetov, pri ktorých je uvedený počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch školy a ich celkový počet v odbornom učilišti. Rámcový učebný plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov.
V rámcovom obsahu všeobecnovzdelávacích predmetov pre 1. až 3. ročník odborných učilíšť sú učebné témy špirálovo usporiadané. Pri špirálových osnovách sa téma smerom k vyšším ročníkom opakuje, pričom sa vedomosti žiakov prehlbujú. Špirálové usporiadanie umožňuje, aby učebnú látku pochopili a osvojili si aj tí žiaci, ktorí si ju v nižšom ročníku úplne neosvojili. Takýmto usporiadaním sa berie do úvahy i nerovnomernosť rozumového vývinu žiakov. Na prebrané učivo nadväzuje nová téma, ktorá sa nepreberá izolovane, ale v súvislosti s dovtedy známym učivom. Špirálové usporiadanie má tú výhodu, že sa žiak k tým istým pojmom niekoľkokrát vracia, pričom sa skôr prebrané pojmy objavujú často v nových súvislostiach.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Slovenský jazyk a literatúra

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet má sprostredkovať žiakom jazykové a všeobecné kompetencie tak, aby rozvíjali komunikatívnu kompetenciu ako prostriedok na dorozumievanie a myslenie, na podávanie a výmenu informácií. Vzdelávací program sa usiluje prostredníctvom celej vzdelávacej oblasti a zvlášť prostredníctvom predmetu slovenský jazyk a literatúra rozvinúť a podporiť sociálne kompetencie žiakov, ich všeobecný kultúrny rozhľad, formovať ich estetické cítenie a celkovú kultiváciu vyjadrovania a správania.

Predmet slovenský jazyk a literatúra zahŕňa jazykové vzdelávanie a literárnu výchovu. Obe zložky sú úzko prepojené – jazykové vzdelávanie je orientované dominantne na štylistiku a sloh, literatúra sa primárne neskúma ako umelecký či historický fenomén, ale ako predmet čítania s porozumením a ako ilustrácia formálnej, druhovej, žánrovej, štylistickej, tematickej a obsahovej rôznorodosti textov.

Jazykové vzdelávanie vychováva žiakov k jednoduchému kultivovanému jazykovému prejavu a podieľa sa na rozvoji ich duševného rozvoja. Cieľové kompetencie jazykového vzdelávania majú charakter všeobecne formulovaných požiadaviek na vedomosti a zručnosti, ktoré si má žiak osvojiť v priebehu štúdia. Významne sa podieľa na príprave žiakov, na aktívny život

v multikultúrnej spoločnosti, vedie žiakov k osvojeniu si praktických rečových zručností jazyka ako nástroja dorozumievania v rôznych situáciách každodenného osobného a pracovného života. Pripravuje ich k účasti v priamej a nepriamej komunikácií vrátane prístupu k informačným zdrojom a rozširuje ich poznatky o svete. Prispieva k formovaniu osobnosti žiakov, rozvíja ich schopnosti učiť sa po celý život, učí ich byť vnímavými ku kultúre.

CIELE

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry v odborných učilištiach významnou mierou prispieva k všestrannej príprave žiakov pre život v spoločnosti. Žiaci sa zdokonaľujú v rečovej komunikácii spojenej s ich spoločenským a pracovným prostredím. Prakticky poznávajú funkciu reči ako nástroja myslenia, informácie a vzájomného dorozumenia.
Literatúra nadväzuje na vedomosti žiakov, ktoré získali v rámci vyučovania na základnej škole. Rozširuje ich a prehlbuje špecifickými formami práce v súlade s osobitosťami a potrebami ich psychického a sociálneho vývinu, a to so zreteľom na utváranie správneho vzťahu k ľuďom v spoločnosti.

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry sa podieľa na rozvoji osobnosti tým, že:

a) rozvíja logické a tvorivé myslenie žiakov pri tvorení samostatných rečových prejavov, ktorými sa v podstate riešia problémové životné situácie, poznávaním súvislosti medzi vývojom spoločnosti a jazykom, medzi rečovou komunikáciou a výrobným procesom,
b) prehlbuje identifikáciu k svojmu národu poznávaním bohatstva materinského jazyka,
c) pôsobením literatúry rozvíja myslenie a estetické cítenie žiakov, ako aj dodržiavanie estetiky (úpravy a kultivovanosti) vlastného prejavu,
d) prehlbuje ostatné zložky výchovy obsahom textov, s ktorými žiaci receptívne, reprodukčne aj produkčne pracujú.

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má:

- riešiť jednoduché situácie, používať vhodné výrazové prostriedky (zvukové, verbálne, neverbálne), reagovať na vopred nenacvičenú jednoduchú situáciu,
- zvoliť si jednoduchý spôsob (priamy alebo sprostredkovaný – napr. telefónom), prostriedky a intonáciu ústneho prejavu so zreteľom na osobu, s ktorou hovorí,
- vyjadrovať svoj úmysel vhodným jednoduchým spôsobom, prezentovať sám seba, zdôvodňovať svoje názory, podávať a získavať ústne alebo písomne jednoduchú požadovanú informáciu všeobecného charakteru, hovoriť krátko a súvislo na danú tému,
- používať jednoduché postupy a jazykové prostriedky v hovorom štýle, ovládať základy jednoduchého a nenáročného administratívneho a odborného štýlu,
- tvoriť jednoduché písomné prejavy, štylizovať jednoduché listy (formálne, neformálne), krátke informačné útvary (inzerát, oznam), vyplňovať bežné formuláre (životopis, žiadosť),
- navrhovať s pomocou učiteľa bežné jednoduché návody k činnostiam,
- pracovať s Pravidlami slovenského pravopisu a inými príručkami za pomoci učiteľa,

- chápať význam jazykovej kultúry, rozdiely medzi spisovným jazykom a ostatnými útvarmi národného jazyka,
- vyhľadávať s pomocou učiteľa alebo rodiča jednoduché informácie prostredníctvom počítača, kníh, novín, časopisov,
- interpretovať jednoduchým spôsobom prečítaný alebo vypočutý text.

OBSAH

1. Verbál**ne vyjadrovanie**

Obsah cvičení čerpá zo zážitkov, skúseností i záujmovej činnosti žiakov a poskytuje priestor na vyjadrenie vlastného názoru. Jednoduchý opis i opis pracovného postupu má súvisieť s odbornými predmetmi a s výrobnou praxou žiakov. S ohľadom na spoločenské požiadavky a potreby zahŕňa obsah aj otázky ochrany životného prostredia, témy smerujúce k výchove k manželstvu a rodičovstvu, ale aj k prevencii spoločensky nežiaducich javov a k zdravej životospráve.

Základné komunikačné situácie
Pozdrav, oslovenie, požiadanie, vyslovenie súhlasu a nesúhlasu, poďakovanie...
Požiadanie o informáciu, poskytnutie informácie, správa, oznámenie, ospravedlnenie...
Uvítanie návštevy, rozlúčenie, predstavenie seba a druhej osoby...
Blahoželanie, vyslovenie sústrasti...

Komunikácia a dialóg
Telefonický rozhovor
Rozhovor
Pohovor so zamestnávateľom
Neverbálna komunikácia

Rozprávanie a úvaha
Hovoríme o škole, práci, rodine, priateľoch...
Rozprávanie podľa osnovy, samostatné rozprávanie...
Krátka úvaha...

Opis
Jednoduchý opis
Opis pracovného postupu
Charakteristika osoby

Mediálna komunikácia
Čítame noviny a časopisy: oznámenie a správa, komentár, interview, inzerát, reklama...

2. Písomné vyjadrovanie

Obsah cvičení čerpá zo zážitkov, skúseností i záujmovej činnosti žiakov a poskytuje priestor na vyjadrenie vlastného názoru. Jednoduchý opis i opis pracovného postupu má súvisieť s odbornými predmetmi a s výrobnou praxou žiakov. S ohľadom na spoločenské požiadavky a potreby zahŕňa obsah aj otázky ochrany životného prostredia, témy smerujúce k výchove k manželstvu a rodičovstvu, ale aj k prevencii spoločensky nežiaducich javov a k zdravej životospráve.

Úradná a pracovná komunikácia
Adresa, podací lístok, poštová sprievodka, poštová poukážka...
Vypĺňanie tlačív, jednoduchý dotazník
Oznámenie, správa, ospravedlnenie, inzerát...
Úradný list, žiadosť, splnomocnenie
Komunikácia prostredníctvom IKT: elektronické tlačivá a formuláre...

Osobná komunikácia
Požiadanie o informáciu, poskytnutie informácie, ospravedlnenie...
Správa, oznámenie, pozvánka
Pozdrav, blahoželanie, vyslovenie sústrasti...
Súkromný list
Komunikácia prostredníctvom IKT: SMS správa, E-mail...

Opis
Jednoduchý opis
Opis pracovného postupu, návod, recept...
Životopis, štruktúrovaný životopis
Charakteristika osoby

3. Jazykové a štylistické prostriedky

Základom učiva v OU je slohová výchova vo verbálnej a písomnej forme, gramatická a pravopisná zložka má iba doplňujúcu funkciu. Žiaci zvládli učivo základnej školy v upravenej podobe na rozličnej úrovni, pozornosť treba preto sústrediť na základné poznatky a zručnosti, ktoré sú dôležité pre budúci život žiakov, pre ich pracovné a spoločenské uplatnenie. Učiteľ sa musí usilovať, aby sa žiaci v primeranej miere naučili prakticky používať gramatickú teóriu, aby sa vedeli jednoducho, jasne a výstižne vyjadrovať a venovali pozornosť hovorovej stránke reči. Aj s ohľadom na časté poruchy učenia a minimálnu čitateľskú aktivitu žiakov je potrebné venovať pozornosť viac výberu slov, logickému usporiadaniu textu a jeho členeniu než jednotlivým, obsah a zrozumiteľnosť textu neovplyvňujúcim gramatickým chybám.

4. Práca s textom – získavanie informácií a čítanie s porozumením

Konkrétne texty na literárnu výchovu sa nepredpisujú. Učiteľ zvolí prácu s takými reprezentatívnymi textami vecnej i umeleckej literatúry, aby mohol žiaka efektívne viesť k získavaniu informácií a k čítaniu s porozumením, kedy žiak dokáže text prečítať a reprodukovať. Vychádza pritom aj z konkrétnej skladby žiakov v triede, z ich učebného odboru, z ich záujmov, z dostupnosti materiálov a pod.

Žiak by mal byť schopný rozlíšiť, resp. prakticky používať kľúčové slová, vetu – odsek – výpoveď, osnovu textu. Žiak má vedieť rozlíšiť nárečové a slangové vyjadrovanie a v maximálne možnej miere uplatňovať v ústnej i písomnej forme spisovný jazyk.

Žiak by mal pozorovať rozdiely medzi vecným a umeleckým textom, ľudovým a autorským textom, prozaickou a poetickou formou, medzi epikou, lyrikou a drámou.

Slovenský jazyk a slovenská literatúra

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet slovenský jazyk a slovenská literatúra sa zaraďuje medzi špecifické predmety škôl s vyučovacím jazykom maďarským. Jeho špecifickosť determinuje skutočnosť, že slovenský jazyk je v školách s vyučovacím jazykom maďarským druhým špecifickým cieľovým jazykom (L_2).
Vzhľadom na to, že genealogicky a typologicky je zásadne odlišný od materinského jazyka žiakov a sociálne prostredie väčšiny žiakov je prevažne maďarské, špecifikácia cieľov, výber a štrukturácia učebného obsahu a modelovanie procesu vo vzdelávacích štandardoch sa riadia princípmi vyučovania cudzích jazykov. V učebnom procese sa používajú metódy a učebné techniky vyučovania – osvojovania cudzích jazykov. Poňatie vyučovacieho predmetu, učebný obsah a vyučovacie metódy sú založené na princípoch komunikatívnosti, postupného rozvíjania vedomostí, zručností a návykov, veku primeranosti a postupne narastajúcej náročnosti v súčinnosti s princípmi humanity, vzájomnej tolerancie a demokracie, plne rešpektujúc individuálne schopnosti, sociálne a jazykové prostredie žiakov. Predmet má sprostredkovať žiakom jazykové a všeobecné kompetencie tak, aby rozvíjali komunikačnú kompetenciu ako prostriedok na dorozumievanie a myslenie, na podávanie a výmenu informácií. Vzdelávací program sa usiluje prostredníctvom celej vzdelávacej oblasti a zvlášť prostredníctvom vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra rozvinúť a podporiť sociálne kompetencie žiakov, ich všeobecný kultúrny rozhľad, formovať ich estetické cítenie a celkovú kultiváciu vyjadrovania a správania.

Obsah vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra vytvárajú tri zložky (komunikácia a sloh; jazyková komunikácia a literárna komunikácia), avšak všetky sú úzko prepojené, vo výučbe sa integrujú. Jazykové vzdelávanie vychováva žiakov k jednoduchému kultivovanému jazykovému prejavu a podieľa sa na rozvoji ich duševného rozvoja. Cieľové kompetencie jazykového vzdelávania majú charakter všeobecne formulovaných požiadaviek na vedomosti a zručnosti, ktoré si má žiak osvojiť v priebehu štúdia. Významne sa podieľa na príprave žiakov, na aktívny život v multikultúrnej spoločnosti, vedie žiakov k osvojeniu si praktických rečových zručností jazyka ako nástroja dorozumievania v rôznych situáciách každodenného osobného a pracovného života. Pripravuje ich k účasti v priamej a nepriamej komunikácií vrátane prístupu k informačným zdrojom a rozširuje ich poznatky o svete. Prispieva k formovaniu osobnosti žiakov, rozvíja ich schopnosti učiť sa po celý život, učí ich byť vnímavými ku kultúre. Dôraz sa kladie na aktívne používanie slovenského jazyka v bežných komunikačných situáciách. Vo vyučovaní SJSL – podobne ako v cudzích jazykoch – sa uplatňuje činnostne zameraný prístup, ktorý berie do úvahy poznávacie, emocionálne i vôľové možnosti, ba aj celý repertoár schopností žiaka.

CIELE

Vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry v odborných učilištiach významnou mierou prispieva k všestrannej príprave žiakov pre život v spoločnosti. Žiaci sa zdokonaľujú v rečovej komunikácii spojenej s ich spoločenským a pracovným prostredím. Prakticky poznávajú funkciu reči ako nástroja myslenia, informácie a vzájomného dorozumenia.
Literatúra nadväzuje na vedomosti žiakov, ktoré získali v rámci vyučovania v základnej škole. Rozširuje ich a prehlbuje špecifickými formami práce v súlade s osobitosťami a potrebami ich

psychického a sociálneho vývinu, a to so zreteľom na utváranie správneho vzťahu k ľuďom v spoločnosti.

Vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry sa podieľa na rozvoji osobnosti tým, že:

a) rozvíja komunikačné schopnosti žiakov v kľúčových jazykových kompetenciách,
b) rozvíja logické a tvorivé myslenie žiakov pri tvorení samostatných rečových prejavov, ktorými sa riešia problémové životné situácie, poznávaním súvislosti medzi vývojom spoločnosti a jazykom, medzi rečovou komunikáciou a výrobným procesom,
c) vhodne motivuje žiakov pri osvojovaní slovenského jazyka a spoznávaní slovenskej kultúry, vedie ich k úcte k slovenskému jazyku a k slovenskej kultúre,
d) pôsobením literatúry rozvíja myslenie a estetické cítenie žiakov, ako aj dodržiavanie estetiky (úpravy a kultivovanosti) vlastného prejavu,
e) prehlbuje ostatné zložky výchovy obsahom textov, s ktorými žiaci receptívne, reprodukčne aj produkčne pracujú.

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má:

- riešiť jednoduché situácie, používať vhodné výrazové prostriedky (zvukové, verbálne, neverbálne), reagovať na vopred nenacvičenú jednoduchú situáciu,
- zvoliť si jednoduchý spôsob, prostriedky a intonáciu ústneho prejavu so zreteľom na osobu, s ktorou hovorí,
- vyjadrovať svoj úmysel vhodným jednoduchým spôsobom, prezentovať sám seba, zdôvodňovať svoje názory, podávať a získavať ústne alebo písomne jednoduchú požadovanú informáciu všeobecného charakteru, hovoriť krátko a súvislo na danú tému,
- používať jednoduché postupy a jazykové prostriedky v hovorom štýle, ovládať základy jednoduchého a nenáročného administratívneho a odborného štýlu,
- tvoriť jednoduché písomné prejavy, štylizovať jednoduché listy (formálne, neformálne), krátke informačné útvary (inzerát, oznam), vyplňovať bežné formuláre (životopis, žiadosť),
- navrhovať s pomocou učiteľa bežné jednoduché návody k činnostiam,
- pracovať s Pravidlami slovenského pravopisu a s inými príručkami s pomocou učiteľa,
- chápať význam jazykovej kultúry, rozdiely medzi spisovným jazykom a ostatnými útvarmi národného jazyka,
- vyhľadávať s pomocou učiteľa alebo rodiča jednoduché informácie prostredníctvom počítača, kníh, novín, časopisov,
- interpretovať jednoduchým spôsobom prečítaný alebo vypočutý text.

OBSAH

1. Verbálne vyjadrovanie

Obsah cvičení čerpá zo zážitkov, skúseností i záujmovej činnosti žiakov a poskytuje priestor na vyjadrenie vlastného názoru. Jednoduchý opis i opis pracovného postupu má súvisieť

s odbornými predmetmi a s výrobnou praxou žiakov. S ohľadom na spoločenské požiadavky a potreby zahŕňa obsah aj otázky ochrany životného prostredia, témy smerujúce k výchove k manželstvu a rodičovstvu, ale aj k prevencii spoločensky nežiaducich javov a k zdravej životospráve.

Základné komunikačné situácie
Pozdrav, oslovenie, požiadanie, vyslovenie súhlasu a nesúhlasu, poďakovanie...
Požiadanie o informáciu, poskytnutie informácie, správa, oznámenie, ospravedlnenie...
Uvítanie návštevy, rozlúčenie, predstavenie seba a druhej osoby...
Blahoželanie, vyslovenie sústrasti...

Komunikácia a dialóg
Telefonický rozhovor
Rozhovor
Pohovor so zamestnávateľom
Neverbálna komunikácia

Rozprávanie a úvaha
Hovoríme o škole, práci, rodine, priateľoch...
Rozprávanie podľa osnovy, samostatné rozprávanie...
Krátka úvaha...

Opis
Jednoduchý opis
Opis pracovného postupu
Charakteristika osoby

Mediálna komunikácia
Čítame noviny a časopisy: oznámenie a správa, komentár, interview, inzerát, reklama...

2. Písomné vyjadrovanie

Obsah cvičení čerpá zo zážitkov, skúseností i záujmovej činnosti žiakov a poskytuje priestor na vyjadrenie vlastného názoru. Jednoduchý opis i opis pracovného postupu má súvisieť s odbornými predmetmi a s výrobnou praxou žiakov. S ohľadom na spoločenské požiadavky a potreby zahŕňa obsah aj otázky ochrany životného prostredia, témy smerujúce k výchove k manželstvu a rodičovstvu, ale aj k prevencii spoločensky nežiaducich javov a k zdravej životospráve.

Úradná a pracovná komunikácia
Adresa, podací lístok, poštová sprievodka, poštová poukážka...
Vypĺňanie tlačív, jednoduchý dotazník
Oznámenie, správa, ospravedlnenie, inzerát...
Úradný list, žiadosť, splnomocnenie
Komunikácia prostredníctvom IKT: elektronické tlačivá a formuláre...

Osobná komunikácia
Požiadanie o informáciu, poskytnutie informácie, ospravedlnenie...
Správa, oznámenie, pozvánka
Pozdrav, blahoželanie, vyslovenie sústrasti...
Súkromný list
Komunikácia prostredníctvom IKT: SMS správa, E-mail...

Opis
Jednoduchý opis
Opis pracovného postupu, návod, recept...
Životopis, štruktúrovaný životopis
Charakteristika osoby

3. Jazykové a štylistické prostriedky

Základom učiva v OU je slohová výchova vo verbálnej a písomnej forme, gramatická a pravopisná zložka má iba doplňujúcu funkciu. Žiaci zvládli učivo základnej školy v upravenej podobe na rozličnej úrovni, pozornosť treba preto sústrediť na základné poznatky a zručnosti, ktoré sú dôležité pre budúci život žiakov, pre ich pracovné a spoločenské uplatnenie. Učiteľ sa musí usilovať, aby sa žiaci v primeranej miere naučili prakticky používať gramatickú teóriu, aby sa vedeli jednoducho, jasne a výstižne vyjadrovať a venovali pozornosť hovorovej stránke reči. Aj s ohľadom na časté poruchy učenia a minimálnu čitateľskú aktivitu žiakov je potrebné venovať pozornosť viac výberu slov, logickému usporiadaniu textu a jeho členeniu než jednotlivým, obsah a zrozumiteľnosť textu neovplyvňujúcim gramatickým chybám.

4. Práca s textom – získavanie informácií a čítanie s porozumením

Konkrétne texty na literárnu výchovu sa nepredpisujú. Učiteľ zvolí prácu s takými reprezentatívnymi textami vecnej i umeleckej literatúry, aby mohol žiaka efektívne viesť k získavaniu informácií a k čítaniu s porozumením, kedy žiak dokáže text prečítať a reprodukovať. Vychádza pritom aj z konkrétnej skladby žiakov v triede, z ich učebného odboru, z ich záujmov, z dostupnosti materiálov a pod.

Žiak by mal byť schopný rozlíšiť, resp. prakticky používať kľúčové slová, vetu – odsek – výpoveď, osnovu textu. Žiak má vedieť rozlíšiť nárečové a slangové vyjadrovanie a v maximálne možnej miere uplatňovať v ústnej i písomnej forme spisovný jazyk.

Žiak by mal pozorovať rozdiely medzi vecným a umeleckým textom, ľudovým a autorským textom, prozaickou a poetickou formou, medzi epikou, lyrikou a drámou.

Maďarský jazyk a literatúra

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet maďarský jazyk a literatúra má kľúčové postavenie z hľadiska utvárania a získavania komunikačnej kompetencie žiakov v materinskom jazyku. Má komplexný charakter, pretože zahŕňa rovnocenné a vzájomne sa dopĺňajúce zložky jazykovú a literárnu. Obe zložky sú úzko spojené – jazykové vzdelávanie je orientované dominantne na štylistiku a sloh, literatúra sa primárne neskúma ako umelecký a historický fenomén, ale ako predmet čítania s porozumením a ako ilustrácia formálnej, druhovej, žánrovej, štylistickej, tematickej a obsahovej rôznorodosti textov. Výučba maďarského jazyk a literatúry je dôležitá pri získaní čitateľských zručností. Jazykové vzdelávanie vychováva žiakov k jednoduchému kultivovanému jazykovému prejavu a podieľa sa na rozvoji ich duševného rozvoja. Cieľové kompetencie jazykového vzdelávania majú charakter všeobecne formulovaných požiadaviek na vedomosti a zručnosti, ktoré si má žiak osvojiť v priebehu štúdia. Významne sa podieľa na príprave žiakov, na aktívny život v multikultúrnej spoločnosti, vedie žiakov k osvojeniu si

praktických rečových zručností jazyka ako nástroja dorozumievania v rôznych situáciách každodenného osobného a pracovného života. Pripravuje ich k účasti v priamej a nepriamej komunikácii vrátane prístupu k informačným zdrojom a rozširuje ich poznatky o svete. Prispieva k formovaniu osobnosti žiakov, rozvíja ich schopnosti učiť sa po celý život, učí ich byť vnímavými ku kultúre.

CIELE

Cieľom vzdelávania v oblasti maďarského jazyka a literatúry v odborných učilištiach je dosiahnuť takú úroveň jazykových a rečových zručností v maďarskom jazyku, aby žiaci zvládli každú komunikačnú situáciu. Dôležité je rozvíjať tie kompetencie, ktoré rozvíjajú čitateľskú gramotnosť a tvorbu ústnych a písomných textov. Pri rozvíjaní týchto kompetencií je potrebné zohľadniť kognitívnu úroveň a vekové osobitosti žiakov. Cieľom výučby literatúry je dosiahnuť, aby žiaci čítali so záujmom, aby mali potešenie z čítania. Literatúra nadväzuje na vedomosti žiakov, ktoré získali v rámci vyučovania na základnej škole. Rozširuje ich a prehlbuje špecifickými formami práce v súlade s osobitosťami a potrebami ich psychického a sociálneho vývinu, a to so zreteľom na utváranie správneho vzťahu k ľuďom v spoločnosti.

Vyučovanie maďarského jazyka a literatúry sa podieľa na rozvoji osobnosti tým, že:

a) rozvíja logické a tvorivé myslenie žiakov pri tvorení samostatných rečových prejavov, ktorými sa v podstate riešia problémové životné situácie, poznávaním súvislostí medzi vývojom spoločnosti a jazykom, medzi rečovou komunikáciou a výrobným procesom

b) prehlbuje vzťah k materinskému jazyku a k vlastnej kultúre

c) pôsobením umeleckej literatúry rozvíja schopnosť vyjadriť svoje pocity a zážitky z prečítaného textu

d) prehlbuje ostatné zložky výchovy obsahom textov, s ktorými žiaci receptívne, reprodukčne aj produkčne pracujú.

Prehľad špecifických cieľov:

<u>Absolvent má:</u>

- riešiť jednoduché situácie, používať vhodné výrazové prostriedky (zvukové, verbálne, neverbálne), reagovať na vopred nenacvičenú jednoduchú situáciu,
- zvoliť si jednoduchý spôsob (priamy alebo sprostredkovaný – napr. telefónom), prostriedky a intonáciu ústneho prejavu so zreteľom na osobu, s ktorou hovorí,
- vhodným jednoduchým spôsobom vyjadrovať svoj úmysel, prezentovať sám seba, podávať a získavať ústne alebo písomne jednoduchú požadovanú informáciu všeobecného charakteru, hovoriť krátko a súvislo na danú tému,
- používať jednoduché postupy a jazykové prostriedky (zvukové, lexikálne, gramatické) v hovorom štýle, ovládať základy jednoduchého a nenáročného administratívneho a odborného štýlu,
- tvoriť jednoduché písomné prejavy, štylizovať jednoduché listy (formálne, neformálne), krátke informačné útvary (inzerát, oznam), vyplňovať bežné formuláre (životopis, žiadosť),

- navrhovať s pomocou učiteľa bežné jednoduché návody k činnostiam,
- chápať význam jazykovej kultúry a základných funkcií materinského jazyka, rozdiely medzi spisovným jazykom a ostatnými útvarmi národného jazyka,
- vyhľadávať s pomocou učiteľa alebo rodiča jednoduché informácie prostredníctvom počítača, kníh, novín, časopisov,
- jednoduchým spôsobom interpretovať prečítaný alebo vypočutý text.

OBSAH

1. Verbálne vyjadrovanie

Obsah cvičení čerpá zo zážitkov, skúseností i záujmovej činnosti žiakov a poskytuje priestor na vyjadrenie vlastného názoru. Jednoduchý opis i opis pracovného postupu má súvisieť s odbornými predmetmi a s výrobnou praxou žiakov. S ohľadom na spoločenské požiadavky a potreby zahŕňa obsah aj otázky ochrany životného prostredia, témy smerujúce k výchove k manželstvu a rodičovstvu, ale aj k prevencii spoločensky nežiaducich javov a k zdravej životospráve.

Základné komunikačné situácie
Pozdrav, oslovenie, požiadanie, vyslovenie súhlasu a nesúhlasu, poďakovanie...
Požiadanie o informáciu, poskytnutie informácie, správa, oznámenie, ospravedlnenie...
Uvítanie návštevy, rozlúčenie, predstavenie seba a druhej osoby...
Blahoželanie, vyslovenie sústrasti...

Komunikácia a dialóg
Telefonický rozhovor
Rozhovor
Pohovor so zamestnávateľom
Neverbálna komunikácia

Rozprávanie a úvaha
Hovoríme o škole, práci, rodine, priateľoch...
Rozprávanie podľa osnovy, samostatné rozprávanie...
Krátka úvaha...

Opis
Jednoduchý opis
Opis pracovného postupu
Charakteristika osoby

Mediálna komunikácia
Čítame noviny a časopisy: oznámenie a správa, komentár, interview, inzerát, reklama...

2. Písomné vyjadrovanie

Obsah cvičení čerpá zo zážitkov, skúseností i záujmovej činnosti žiakov a poskytuje priestor na vyjadrenie vlastného názoru. Jednoduchý opis i opis pracovného postupu má súvisieť s odbornými predmetmi a s výrobnou praxou žiakov. S ohľadom na spoločenské požiadavky a potreby zahŕňa obsah aj otázky ochrany životného prostredia, témy smerujúce k výchove k manželstvu a rodičovstvu, ale aj k prevencii spoločensky nežiaducich javov a k zdravej životospráve.

Úradná a pracovná komunikácia
Adresa, podací lístok, poštová sprievodka, poštová poukážka...
Vypĺňanie tlačív, jednoduchý dotazník
Oznámenie, správa, ospravedlnenie, inzerát...
Úradný list, žiadosť, splnomocnenie
Komunikácia prostredníctvom IKT: elektronické tlačivá a formuláre...

Osobná komunikácia
Požiadanie o informáciu, poskytnutie informácie, ospravedlnenie...
Správa, oznámenie, pozvánka
Pozdrav, blahoželanie, vyslovenie sústrasti...
Súkromný list
Komunikácia prostredníctvom IKT: SMS správa, E-mail...

Opis
Jednoduchý opis
Opis pracovného postupu, návod, recept...
Životopis, štruktúrovaný životopis
Charakteristika osoby

3. Jazykové a štylistické prostriedky

Základom učiva v OU je slohová výchova vo verbálnej a písomnej forme, gramatická a pravopisná zložka má iba doplňujúcu funkciu. Žiaci zvládli učivo základnej školy v upravenej podobe na rozličnej úrovni, pozornosť treba preto sústrediť na základné poznatky a zručnosti, ktoré sú dôležité pre budúci život žiakov, pre ich pracovné a spoločenské uplatnenie. Učiteľ sa musí usilovať, aby sa žiaci v primeranej miere naučili prakticky používať gramatickú teóriu, aby sa vedeli jednoducho, jasne a výstižne vyjadrovať a venovali pozornosť hovorovej stránke reči. Aj s ohľadom na časté poruchy učenia a minimálnu čitateľskú aktivitu žiakov je potrebné venovať pozornosť viac výberu slov, logickému usporiadaniu textu a jeho členeniu než jednotlivým, obsah a zrozumiteľnosť textu neovplyvňujúcim gramatickým chybám.

4. Práca s textom – získavanie informácií a čítanie s porozumením

Konkrétne texty na literárnu výchovu sa nepredpisujú. Učiteľ zvolí prácu s takými reprezentatívnymi textami vecnej i umeleckej literatúry, aby mohol žiaka efektívne viesť k získavaniu informácií a k čítaniu s porozumením, kedy žiak dokáže text prečítať a reprodukovať. Vychádza pritom aj z konkrétnej skladby žiakov v triede, z ich učebného odboru, z ich záujmov, z dostupnosti materiálov a pod.
Žiak by mal byť schopný rozlíšiť, resp. prakticky používať kľúčové slová, vetu – odsek – výpoveď, osnovu textu. Žiak má vedieť rozlíšiť nárečové a slangové vyjadrovanie a v maximálne možnej miere uplatňovať v ústnej i písomnej forme spisovný jazyk.
Žiak by mal pozorovať rozdiely medzi vecným a umeleckým textom, ľudovým a autorským textom, prozaickou a poetickou formou, medzi epikou, lyrikou a drámou.

Vzdelávacia oblasť: **Človek a hodnoty**

Etická výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet etická výchova je súčasťou všestrannej prípravy žiakov pre spoločenský život. Poslaním etickej výchovy je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi. Etická výchova sa zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Súčasťou etickej výchovy je aj rozvoj sociálnych zručností, ako je komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných a pod.

CIELE

Cieľom etickej výchovy je formovanie mravne zrelého človeka, ktorý sa riadi určitými spoločensky uznanými morálnymi pravidlami – morálkou. Vyučovacie ciele sú zamerané na:

- vytváranie hodnotového a orientačného systému poznatkov žiakov,
- prehlbovanie úrovne vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- rozvíjanie a zdokonaľovanie základných etických postojov a spôsobilostí, ako sú sebaovládanie, pozitívne hodnotenie seba a druhých, komunikačné zručnosti a pod.,
- rozvíjanie schopnosti empatie a zvládanie agresivity,
- negatívny vplyv nežiaducich návykov a závislostí,
- zdravý životný štýl,
- prehlbovanie chápania zmyslu rodinného života,
- rešpektovanie a uplatňovanie mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a znášanie zodpovednosti za vlastné názory, správanie a konanie,
- pozitívny, ochranársky vzťah k životnému prostrediu a všetkému živému okolo nás.

Prehľad špecifických cieľov

<u>Absolvent má:</u>

- ovládať základné schopnosti potrebné na sebapoznávanie a sebaovládanie,
- poznať druhy komunikácie (verbálna, neverbálna),
- ovládať vedenie dialógu,
- pochopiť dôležitosť vyjadrovania citov pre život, ich vplyv na zdravie a život,
- oboznámiť sa s nevyhnutnosťou zapojiť sa do spoločenskej praxe a mať prospech so získavania zručností a vedomostí po celý život,
- mať základné schopnosti potrebné pre styk s ľuďmi, ovládať a uplatňovať základy spoločenského správania,
- hodnotiť celospoločenské javy ako je chudoba, alkoholizmus, drogové závislosti, gamblerstvo, terorizmus, globalizácia sveta, novodobé choroby.

OBSAH

Obsah etickej výchovy je zameraný na vytváranie hodnotového a orientačného systému poznatkov žiakov. V popredí je cieľavedomé ovplyvňovanie poznania a konania žiakov v duchu morálky a humanizmu. Učí ich schopnosti prejavovať svojimi postojmi a skutkami pozitívny vzťah k ľuďom, práci, prírode a spoločenským normám a hodnotám. Pozornosť je venovaná aj rozvoju citovej a vôľovej sféry žiakovej osobnosti. Orientuje žiakov v otázkach ich budúcnosti v rodine, pracovnej skupine a spoločnosti.

1. Sebapoznávanie

Poznanie seba, sebahodnotenie, sebakritika. Sebaovládanie a sebavýchova. Egoizmus a altruizmus. Svedomie.

2. Komunikácia

Verbálna a neverbálna komunikácia. Spôsobilosť viesť dialóg, počúvanie iných. Konflikty a ich riešenie. Prosociálnosť.

3. Vyjadrovanie citov

Empatia – vyjadrovanie citov a pochopenie iných. Vplyv citov na správanie. Úcta k iným. Pomoc a spolupráca. Darovanie a delenie sa. Priateľstvo.

4. Prosociálne hodnoty a vzory

Televízia, literatúra, internet – ich vplyv na mládež. Efektívne využívanie voľného času.

5. Životný štýl

Povedomie vlastnej hodnoty. Skromnosť vo vystupovaní, dobroprajnosť, cieľavedomosť, veselosť, sebaovládanie. Kultivované vyjadrovanie citov.

6. Závislosti ohrozujúce náš život

Fajčenie, alkohol, omamné látky, konzumný a nezodpovedný sex, gamblerstvo, nadmerné sledovanie televízie, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť a pod.

7. Ekologická etika

Ochrana a tvorba životného prostredia.

Vzdelávacia oblasť: **Človek a spoločnosť**

Občianska náuka

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet občianska náuka je neoddeliteľnou súčasťou všestrannej prípravy žiakov pre spoločenský život. Otvára cestu k realistickému sebapoznávaniu a poznávaniu osobnosti druhých ľudí a k pochopeniu vlastného konania i konania druhých ľudí v kontexte rôznych

životných situácií. Svojím obsahom pomáha žiakom orientovať sa v sociálnej realite a ich začleňovaniu do rôznych spoločenských vzťahov a väzieb. Vyučovacie ciele sú zamerané na vytváranie takého hodnotového a orientačného systému poznatkov žiakov, ktorý im uľahčí orientáciu v budúcom každodennom smerovaní občianskeho života.

CIELE

Poznávacie zameranie predmetu je orientované na:

- kvalitu, normy a zásady života v rodine a rôznych spoločenských skupinách,
- základné občianske práva a povinnosti, hlavné znaky štátneho zriadenia demokratického štátu
- osobnosť žiaka, jeho individualitu, charakter a schopnosť podriadiť sa spoločenským normám, zásadám a požiadavkám,
- tvorbu svetonázorových a všeľudských hodnôt, toleranciu k rôznym politickým, náboženským, filozofickým a etickým názorom a problémom,
- význam dobrých medziľudských vzťahov so spolupracovníkmi, spoluobčanmi, najmä slabšími a starými ľuďmi,
- pochopenie významu kultúry, estetiky a vkusu všeobecne,
- pozitívny, ochranársky vzťah k životnému prostrediu a všetkému živému okolo nás,
- zdravý životný štýl,
- schopnosť vyjadriť svoje názory a potreby, učiť sa samostatnosti a schopnosti osamostatniť sa v bežných socializačných situáciách.

Vyučovanie občianskej náuky sa podieľa na rozvoji osobnosti žiaka tým, že:

- rozvíja tvorivosť myslenia, realistického sebapoznávania a sebahodnotenia,
- rozširuje obsah a rozsah vedomostí a schopností žiakov,
- prehlbuje úroveň vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- učí ako získať názor a schopnosť riešiť socializačné situácie a problémy každodenného života, akceptovať vlastnú osobnosť a osobnosť druhých ľudí,
- formuje jednotlivé prvky občianskych postojov, zákonných a mravných noriem,
- učí rešpektovať a uplatňovať mravné princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania a niesť zodpovednosť za vlastné názory, správanie a konanie,
- prehlbuje chápanie zmyslu rodinného života,
- vedie k uplatňovaniu vhodných komunikačných prostriedkov na vyjadrovanie vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov k primeranému obhajovaniu vlastných práv,
- prehlbuje základné vedomosti o formách a nástrojoch politiky zamestnanosti a trhu práce s cieľom orientovať sa a uplatniť sa na pracovnom trhu, aj v medzinárodnom meradle,
- prehlbuje všetky zložky výchovy vo vzájomnom prepojení vyučovania a výchovy.

Prehľad špecifických cieľov

<u>Absolvent má:</u>

- vysvetliť a diferencovať pojmy etika a morálka,
- poznať význam pojmu „zodpovednosť za svoje skutky“,
- chápať význam ochrany a tvorby životného prostredia,
- uviesť príklady empatického správania,

- ovládať základné hygienické návyky, zásady osobnej hygieny na pracovisku, chápať riziko nesprávnej životosprávy,
- poznať podoby a formy diskriminácie, rasizmu a intolerancie,
- ovládať práva a povinnosti členov rodiny,
- mať osvojené estetické cítenie v každodennom živote (obliekanie, bývanie, pracovné prostredie...),
- vymenovať masovokomunikačné prostriedky a ich pozitívne a negatívne vplyvy,
- poznať základné inštitúcie v meste (obci) a vysvetliť ich funkcie a poslanie,
- ovládať demokratické základy štátu a stručne charakterizovať najvyššie orgány štátnej moci,

OBSAH

Obsah predmetu občianskej náuky nadväzuje na učivo špeciálnej základnej školy. Rozvíjanie poznatkov, vedomostí a schopností žiakov nadväzuje najmä na spoločenskovedné poznatky zo základného stupňa vzdelávania v predmetoch vlastiveda, slovenský jazyk, literárna výchova a prírodopis.
Prvkom rozšírenia obsahu učiva je výber základných poznatkov niektorých spoločenskovedných disciplín, ako sú etika, filozofia, ekonómia, právo, politológia – sociológia, ekológia, medicína.
V odbornom učilišti sa venuje mimoriadna pozornosť upevňovaniu poznatkov, vedomostí, schopností a zručností žiakov, pretože didaktický systém učiva berie do úvahy skutočnosť, že žiaci v špeciálnej základnej škole zvládnu učivo občianskej výchovy na rôznej úrovni.
V popredí je cieľavedomé ovplyvňovanie poznania a konania žiakov v duchu morálky, humanizmu a demokracie. Učí ich schopnosti prejavovať svojimi postojmi a skutkami občiansku aktivitu, pozitívny vzťah k ľuďom, práci, prírode a spoločenským normám a hodnotám. Pozornosť je venovaná aj rozvoju citovej a vôľovej sféry žiakovej osobnosti. Orientuje každého žiaka v spletitých otázkach jeho budúcnosti v rodine, pracovnej skupine a občianskej spoločnosti demokratického štátu.

1. Základy spoločenského správania

Zásady spoločenského správania (slušnosť, zdvorilostné výrazy, komunikácia, etiketa). Pozdrav, predstavovanie, oslovovanie, rozhovor (pozdrav, predstavenie, oslovenie rozhovor). Správanie v rodine, na rodinných oslavách, smútočných aktoch, počas spoločenskej zábavy, v škole, na pracovisku, v internáte, na verejnosti, v úradoch, v dopravných prostriedkoch, v reštaurácii, kaviarni.

2. Morálka

Etika ako teória morálky (ľudský skutok, morálne hodnoty, moralizovanie, etiketa). Vznik a potreba morálky (potreba morálky, morálna sloboda a zodpovednosť, svedomie a mienka iných, etika práce). Generačné vzťahy ako etický problém (humanizmus a sústava názorov a postojov). Princíp spravodlivosti a ľudskosti (právo na život a rozhodovanie).

3. Zdravie a život

Zdravie a choroba (kultúra tela a hygiena, prevencia a ochrana vlastného zdravia, vplyv ekologického prostredia na zdravý vývin človeka, hygiena v rodine a na pracovisku). Práca a odpočinok (význam telesného pohybu a športu, aktívne trávenie voľného času). Životospráva (vegetariánstvo, bulímia, anorexia). Prekonávanie nežiaducich návykov a závislostí (fajčenie, alkoholizmus, drogy).

4. Osobnosť človeka

Náčrt predmetu a štruktúry psychológie (osobnosť, individualita). Spoločenské skupiny (malé a veľké sociálne skupiny, psychológia davu). Intolerancia (rasizmus, nacionalizmus, diskriminácia). Regulácia osobnostných čŕt (životné etapy, medzigeneračné vzťahy, prevencia, príčiny a riešenie konfliktných situácií, dialóg). Rodina ako sociálna skupina (priateľstvo a láska, výber životného partnera, manželstvo a rodičovstvo, úplná a neúplná rodina, rozvodovosť – prevencia, príčiny a následky, funkcie rodiny, práva detí, rovnosť rodičovských práv a povinností).

5. Estetika – náuka o kráse

Umenie v živote človeka (druhy a žánre umenia). Estetika v každodennom živote (móda, kultúra bývania, kultúra pracovných a životných podmienok). Kultúra v medziľudských vzťahoch. Masovokomunikačné prostriedky.

6. Inštitúcie a úrady

Získavanie praktických zručností (na pošte, v banke, na úrade práce, na miestnom úrade, na polícii).

7. Charakteristika štátneho zriadenia SR

Štátne zriadenie SR (vznik SR, demokratické základy SR, Ústava SR, najvyššie orgány štátnej moci, orgány miestnej správy, politické strany). Právo a zákonnosť (právo a právny štát, druhy práva – občianske, rodinné, pracovné, trestné). Ochrana zákonnosti (úloha súdov, úloha prokuratúry, úloha advokácie, úloha notárska, úloha polície). Práva a povinnosti občanov (volebný systém, demokratické a slobodné voľby). Základné dokumenty ľudských práv.

8. Svetonázor a svetonázorové náboženstvá

Svetonázor. Svetové náboženstvá (judaizmus, kresťanstvo, islam, ekumenizmus – náboženská tolerancia).

9. Príprava na samostatný život

Získavanie praktických zručností (manipulovanie s peniazmi, ako správne nakupovať, hľadanie zamestnania, hľadanie ubytovania, bytu, u lekára).

Vzdelávacia oblasť: **Matematika a práca s informáciami**

Matematika

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Matematika a práca s informáciami v odbornom učilišti je predmetom, ktorý okrem svojej všeobecno-vzdelávacej funkcie plní aj funkciu prípravnú. Obidve funkcie sa uplatňujú v súlade s princípom jednoty všeobecného a odborného vzdelávania v príprave mládeže na robotnícke povolania.
Matematika rozvíja matematické myslenie, pamäť, priestorovú predstavivosť, podporuje presné vyjadrovanie formovanie požadovaných pracovných návykov. Tým sa podieľa na všestrannom rozvoji osobnosti žiakov.
Matematické poznatky, zručnosti a návyky, ktoré si žiaci osvojujú, vytvárajú predpoklady pre lepšie pochopenie odbornej zložky vzdelávania a racionálne riešenie primeraných úloh z odbornej praxe. Výber učiva zohľadňuje cieľové zameranie a celkovú koncepciu učebných odborov, ako aj vstupné vedomosti a schopnosti žiakov.

CIELE

Cieľom vyučovania matematiky v odbornom učilišti je, aby žiaci získali schopnosť používať matematiku vo svojom budúcom živote. Matematika má rozvíjať u žiakov logické a kritické myslenie, schopnosť komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému. Matematika má zabezpečiť, aby si žiaci upevňovali a rozvíjali základné matematické poznatky, zručnosti a návyky nevyhnutné na pochopenie učiva odborných predmetov a úspešný výkon budúceho povolania. Aby získali prehľad o získavaní, triedení a spracovávaní informácií. To znamená, aby si upevňovali a rozvíjali:
- základné pojmy z jednotlivých častí učiva a ich vzťahy,
- jednoduché algoritmy riešenia matematických úloh,
- princíp matematizácie reálnych situácií.

Prehľad špecifických cieľov

<u>Absolvent má na primeranej úrovni dokázať:</u>

- urobiť jednoduché matematické výpočty pomocou kalkulačiek a aspoň zhruba odhadnúť ich výsledok,
- vypočítať percentovú časť,
- dosadiť dané hodnoty do vzorcov a vypočítať neznámu veličinu,
- orientovať sa vo výpočte obvodov a obsahov rovinných obrazcov, objemov a povrchov geometrických telies,
- využívať získané poznatky v ostatných vyučovacích predmetoch pri riešení primeraných úloh z odbornej praxe.
- prejaviť základné kompetencie v oblasti využívania informačno-komunikačných technológií (IKT),
- vyhľadávať, triediť a spracovať jednoduché matematické informácie potrebné pre bežnú profesijnú situáciu.

OBSAH

1. Aritmetika

Prirodzené čísla:
Čítanie, písanie prirodzených čísel, číselný rad, porovnávanie čísel. Sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie prirodzených čísel. Delenie prirodzených čísel so zvyškom.

Desatinné čísla:
Čítanie a písanie desatinných čísiel, sčítanie, odčítanie, násobenie desatinných čísiel, delenie desatinných čísiel jednociferným deliteľom, slovné úlohy.

Zlomky:
Zlomok, čítanie zlomkov, písanie zlomkov, zlomok ako časť celku. Výpočet zlomku z čísla, prevod zlomkov na desatinné čísla.

Základné meracie jednotky
Jednotky dĺžky, obsahu, objemu, hmotnosti a času. Prevody jednotiek.

Percentá
Základné pojmy percentového počtu, základ, percentová časť, promile. Výpočet percentovej časti s prechodom cez 1%, výpočet základu, výpočet počtu percent.

Pomer, úmera, trojčlenka
Pomer, rozdelenie čísla v pomere, mierka, priama úmernosť, nepriama úmernosť, trojčlenka. Riešenie príkladov z praxe.

Matematika hrou
Matematické hry, hádanky, hlavolamy

2. Geometria

Rovinné útvary
Štvorec – obvod, obsah, konštrukcia
Obdĺžnik - obvod, obsah, konštrukcia
Trojuholník – vlastnosti, rozdelenie
Kruh, kružnica – obvod kruhu, dĺžka kružnice, obsah kruhu. Obvody a obsahy obrazcov zložených z geometrických útvarov. Slovné úlohy.

Povrchy a objemy telies
Povrch a objem kocky, kvádra, hranola. Slovné úlohy na výpočet povrchov a objemov telies.

3. Práca s údajmi a informáciami

Vyhľadávanie, triedenie a spracovanie údajov a informácií

Vzdelávacia oblasť: **Zdravie a pohyb**

Telesná a športová výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojí si zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených zručností a návykov. Vzdelávacia oblasť spája vedomosti, návyky, postoje, schopnosti a zručnosti o pohybe, športe, zdraví a zdravom životnom štýle, ktoré sú utvárané prostredníctvom realizovaných foriem vyučovania telesnej a športovej výchovy, zdravotnej telesnej výchovy alebo formou integrovanej telesnej a športovej výchovy.

CIELE

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti na primeranej úrovni, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť, zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť, prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie, utvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na ich záujmy a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti k celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie.

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má:

- vedieť vysvetliť dôvody potreby vykonávania pohybovej činnosti v súvislosti s ochranou vlastného zdravia,
- dodržiavať pravidlá správnej životosprávy,
- vedieť poskytnúť prvú pomoc pri úraze v rôznom prostredí,
- dodržiavať osvojené pravidlá pri vykonávaní pohybových činností,
- prejavovať zmysel pre fair – play,
- poznať základné olympijské idey a riadiť sa nimi vo svojom živote.

OBSAH

Vzdelávanie v predmete telesná a športová výchova je rozdelené do štyroch hlavných modulov (Zdravie a jeho poruchy, Zdravý životný štýl, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť, Športové činnosti pohybového režimu), zahrňujúcich základné vedomosti o zdraví, pohybe, výžive, o význame pohybových aktivít pre udržanie zdravia, prevencii ochorení, zdravotných rizík, športovej činnosti, pohybovej výkonnosti, telesnej zdatnosti, životnom štýle. Výstupom by mala byť pohybová kompetencia s integrovaným pohľadom na pohyb, športovú činnosť, zdravie a starostlivosť o neho v praktickom živote.

1. Zdravie a jeho poruchy

Poznatky o význame zdravia pre jednotlivca a pre spoločnosť, o vzťahu medzi zdravotnými návykmi a zdravotným stavom, vzťahu medzi športom a zdravím, o vzťahu človeka k životnému prostrediu. Poznatky o základoch predlekárskej prvej pomoci, poznatky o prevencii pred civilizačnými, neinfekčnými chorobami, o prevencii pred drogovými závislosťami látkovými a nelátkovými a ďalšími rizikovými faktormi porúch zdravia a spôsobu života.
Cieľom tohto modulu je aby žiaci pochopili význam zdravia pre jednotlivca a spoločnosť, aby porozumeli základným otázkam vzniku civilizačných porúch zdravia, zdravotných oslabení a princípom primárnej a sekundárnej prevencie, aby uplatňovali teoretické vedomosti a praktické zručnosti zo športu pri prevencii chorôb ako najúčinnejší spôsob starostlivosti o vlastné zdravie, aby vedeli poskytnúť prvú predlekársku pomoc – základné zásady prvej pomoci.

2. Zdravý životný štýl

Poznatky o pohybovom režime, o hygienických návykoch, o režime dňa, o správnom stravovaní. Poznatky o základných pojmoch vo výžive. Poznatky a zručnosti o životnom štýle, pohybovej gramotnosti, zdravotne orientovanej telovýchovnej a športovej aktivite.
Cieľom tohto modulu je aby si žiaci osvojili základy správnej výživy a zdravého životného štýlu, aby získať praktické zručnosti zdravotne orientovaných pohybových činnostiach a využívať ich v dennom režime, aby žiaci pochopili význam aktívneho odpočinku.

Ponúkaný pohybový obsah modulu:
Všestranne rozvíjajúce cvičenia, systém strečing, totálna relaxácia, jogging, chôdza s behom, sezónne činnosti, cvičenie v prírode, pohybové hry, didaktické hry, očná gymnastika, psychomotorika, hody na cieľ, prekážkové dráhy a pod.

3. Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Poznatky o jednotlivých kondičných a koordinačných schopnostiach, o rozvoji pohybovej výkonnosti pomocou športových disciplín. Poznatky a zručnosti vo zvyšovaní telesnej zdatnosti, zaťažovanie v telovýchovnom a športovom procese, všeobecná a špeciálna pohybová výkonnosť.
Cieľom tohto modulu je aby žiaci získali skúsenosti z pôsobenia rôznych telovýchovných a športových činností na telesný, funkčný a motorický rozvoj, aby vedeli uplatniť viaceré pohybové prostriedky na rozvoj jednotlivých pohybových schopností, aby pochopili potrebu dosiahnutia svojej optimálnej pohybovej výkonnosti ako predpokladu na vykonávanie záujmovej športovej činnosti.

Ponúkaný pohybový obsah modulu:
Športové činnosti mobilizujúce energetické zdroje. Využiť cvičenia a prostriedky atletiky, lyžovania, plávania, streľby, minigolfu, a iných. Pohybové činnosti, ktoré prispievajú k rozvoju pohybových schopností a zvyšovaniu telesnej zdatnosti. Sem patria rôzne telovýchovné a športové činnosti kondičnej gymnastiky (cvičenie v posilňovni, posilňovacie cvičenia s vlastným telom, s náčiním, na náradí) aerobik, body styling, rope skipping, cyklistika a pod.

4. Športové činnosti pohybového režimu

Poznatky o účinku jednotlivých športových činností na zlepšenie zdravia, o technike a taktike vykonávania športových disciplín, pravidlá vybraných športov, športová terminológia, športové prostredie, športový divák.
Cieľom tohto modulu je aby žiaci získali poznatky o pravidlách športových disciplín a vedeli ich uplatniť pri športových disciplínach a organizovaní športovej aktivity, aby pociťovali pozitívne zážitky z vykonávania pohybu, aby rozvíjali tvorivosť, socializáciu, komunikáciu, motiváciu a estetický prejav prostredníctvom pohybu.

Ponúkaný pohybový obsah v module:

- Športové činnosti, pri ktorých podľa pravidiel dochádza k stretu medzi jednotlivcami. Vyžadujú ovládanie techniky pohybov vo vzťahu k súperovi, schopnosť predvídať a vôľu víťaziť. Výber činností z viacerých kontaktných športov napr. úpolové športy a individuálnych športov bez priameho kontaktu so súperom ako tenis, stolný tenis, bedminton.
- Športové činnosti uskutočňované v kolektíve podľa daných pravidiel. Charakteristickým znakom je súperenie medzi kolektívmi, vyžadujú kooperáciu v družstve. Výber sa uskutočňuje zo športových i netradičných hier: basketbal, hádzaná, volejbal, futbal, nohejbal, hokej, florbal, fresbeeultimate, futsal, hokejbal, indiaca, korfbal, plážový volejbal, ringo, softball, streetbasketball, bejzbal, bocca, kolky, petanque a iné. Majú prispieť k rozvoju osobnosti žiaka, rozvinúť toleranciu, vôľu, zdokonaliť osvojené herné činnosti jednotlivca a kolektívu.
- Športové činnosti charakteristické kreativitou a ovládaním pohybovej formy na náradí, s náčiním a bez náčinia, pri ktorých sú zvýraznené rozličné estetické prejavy a cit pre rytmus. Výber telovýchovných a športových činností tvorí: tanec, športová gymnastika, moderná gymnastika, základná gymnastika, plávanie, jóga, pilates, rope skiping, psychomotorické cvičenia, zdravotne orientované cvičenia, cvičenie vo vode.
- Športové činnosti charakteristické premiestňovaním sa v prírodnom prostredí, adaptovaním sa na zmeny tohto prostredia. Z prostredia vplývajú na človeka vzduch, voda, zem, sneh, skaly, hory, pláže a iné, v ktorých podmienkach sa pohybové aktivity uskutočňujú. Vo výbere sú športy: bežecké a zjazdové lyžovanie, snowboarding, kanoistika, veslovanie, plávanie, turistika, severská chôdza, jogging, orientačný beh, cyklistika a iné. Zmyslom je, aby žiak spoznal pôsobenie a využitie prírodných síl na realizáciu telovýchovných a športových činností, získal schopnosť lepšej orientácie v prostredí a premiestňovania sa v prirodzenom prostredí.

Niektoré odporúčania k tvorbe programu vyučovania v jednotlivých ročníkoch

Učiteľ tvorí program, pri ktorom sa snaží dodržiavať nasledovné zastúpenie jednotlivých modulov:

Zdravie a jeho poruchy – poznatky sa sprostredkovávajú žiakovi priebežne počas vyučovacích hodín. Pohybové činnosti tohto modulu tvoria cca 10 % z celkového obsahu vzdelávania.

Zdravý životný štýl - poznatky sa sprostredkovávajú žiakovi priebežne do vyučovacích hodín. Pohybové činnosti tohto modulu tvoria cca 10 % z celkového obsahu vzdelávania.

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť – realizuje sa priebežne alebo koncentrovane, odporúčaný rozsah je do 30 % z celkového obsahu vzdelávania. Počas 3-ročného štúdia by sa

mali postupne rozvíjať všetky pohybové schopnosti, pričom na ich rozvoj sa môžu využívať rôzne športové činnosti 4. modulu.

Športové činnosti pohybového režimu – predstavuje približne 50 % z celkového obsahu vzdelávania. Učiteľ si vyberá z ponúkaných oblastí z tohto modulu. V rámci oblastí si vyberá tie športové činnosti, na ktoré sú na škole podmienky, žiaci o ne majú záujem, alebo sú tradičné pre danú školu resp. učiteľ sa na ne špecializuje. Oblasť športové činnosti v prírodnom prostredí by mala byť zaradená podľa možností a podmienok školy.(napr. vo forme lyžiarskeho alebo snowboardového kurzu, zdokonaľovacieho kurzu plávania a turistického kurzu).